

Dėl kuro stokos nešildys medicinos įstaigų

Pirmadienio žinios iš Lietuvos

Vilnius, spalio 12 d. (Elta) – Susidarius kritiškai kuro padėčiai, Lietuvos vyriausybė buvo priversta atšaukti sprendimą šildyti medicinos įstaigas.

Valstybinės energetikos sistemos Termofikacijos tarnybos viršininko Romo Stonio duomenimis, šiluma galėtų būti teikiama tik kai kurioms medicinos įstaigoms. Vilniuje toks ligoninių kompleksas yra Santariškėse. Kitas sostinės ligonines greičiausiai teks uždaryti. Ligonines ir vaikų įstaigas kol kas pažadėta apšildyti tik iki 55 F (13 C), o vandenį iki 68 F (20 C) laipsnių. Šildant tokiu režimu, turimų kuro atsargų turėtų pakakti iki vasario. Jei kuro reikalai Lietuvoje nesikeis, karštas vanduo nebus teikiamas iki pat vasaros.

Sveikatos apsaugos ministras Juozas Olekas pasiūlė toki planą: palikti visoje Lietuvoje tik dešimt veikiančių ligoninių, kurių šildymui būtų kooperuotos visų savivaldybių lėšos. Tose ligoninėse bus teikiama tik ekstra pagalba. Kita medikų problema – benzino trūkumas. Vilniuje vietoj 132 greitosios pagalbos automobilių, važinėja tik 63.

Kitas protestas dėl Kazio Bobelio

Sausio 13-osios Brolijos pirminkė Janina Bieliauskienė kreipėsi į Generalinį prokurorą ir Aukščiausiojo teismo pirminką, prašydama pašalinti Seimo rinkimų įstatymo pažeidimus įregistruojant Kazį Bobelį kandidatui į Seimą. Vyriausioji Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto paskutinįjį pirmininką kandidatui į Seimą iškelė Krikščionių demokratų partija. Jis įregistruotas Marijampolės daugiamandatėje rinkimų apygardoje. Dėl to Janina Bieliauskienė bei Aukščiausiosios Tarybos krašto apsaugos ir vidaus reikalų komisijos vicepirmininkas prel. Alfonsas Svarinskas buvo pareiškę protestą Vyriausiajai rinkimų komisijai. Protestą jie motyvavo tuo, kad Kazys Bobelis neišgyveno Lietuvoje trejų metų, kaip reikalauja seimo rinkimų įstatymas. Vyriausioji rinkimų komisija spalio 9 dieną įvykusiame posėdyje protesto nepatenkino. Spalio 11-ąją Vyriausioji rinkimų komisija patvirtino rinkimų biuletenius, kuriuose yra Kazio Bobelio pavardė. Biuleteniai į rinkimų apylinkes turi būti išsiuntinėti iki spalio 18-osios. Tada prasideda balsavimas paštu.

Kandidatų į seimą sumažėjo, bet vis tiek liko daug

Lietuvos seime nebus mažiausia dviejų iš dabartinių trijų Aukščiausiosios Tarybos pirminko pavaduotojų. Vyriausioji rinkimų komisija spalio 11 dieną patenkino Broniaus Kuznicko prašymą išbraukti jį iš kandidatų į deputatus. Bronius Kuznickas buvo iškėlęs savo kandidatūrą Prienu vienmandatėje rinkimų apygardoje. Priešais, dėl kurių atsisakė siekti deputato mandato, jis nenurodė.

Aukščiausiosios Tarybos pirminko pavaduotojas Česlovas Stankevičius dar oficialios rinkimų kampanijos išvakarėse pareiškė apskritai nesibaločiusiems į seimą. Jis pasakė jaučiąs moralinę kaltę dėl to, kad daugelį metų buvo komunistų partijos narys.

Tik Kazimieras Motieka balotiruojasi kandidatui į deputatus Varėnos-Eišiškių vienmandatėje apygardoje ir yra antras Lietuvos Centro Judėjimo rinkiminiam sąrašui. Vyriausioji rinkimų komisija gavo šešiolikos įregistruotų kandidatų pareiškimus, kuriuose jie atsisakė toliau balotiruotis į seimą. Iki šiol rinkimams buvo 1,226 kandidatai.

Lietuvos įstatymai palankūs tautinėms mažumoms

„Lietuvos įstatymai, tarp jų ir rinkimų, yra palankūs čia gyvenančioms tautinėms mažumoms. Gerą įspūdį daro Lietuvos tautinių mažumų tarpusavio santykiai, jų bendravimas su lietuviais“. Tokią nuomonę per susitikimą su ministro pirmininku Aleksandru Aibišala pareiškė Europos Tautinių Bendrijų federacijos prezidentas Karl Mitterdorfer. Susitikime dalyvavo federacijos viceprezidentas Reginald Vospernik, generalinis sekretorius Armin Nickelsen ir Lietuvos tautybių departamento generalinio direktorė Halina Kobekaitė. Jos kvietimu delegacija ir lankėsi Lietuvoje.

Svečiai, prieš tai susitikę su rusų, lenkų ir kitų Lietuvos tautinių mažumų bei vietinės valdžios atstovais, parlamento deputatais, padėjo už suteiktą progą geriau pažinti Lietuvą ir suprasti jos vidaus problemas. Mes įsitikinome, akcentavo K. Mitterdorfer, kad tautinių mažumų gyventojai čia jaučiasi gerai, kad Lietuvos vyriausybė nacionalinių santykių klausimams skiria didelį dėmesį. „Šis jūsų vizitas“, kreipdamasis į federacijos vadovus pasakė Aleksandras Aibišala, „yra reikšmingas ir mums, nes Lietuvai priešinga propaganda, visų pirma iš Rusijos, pasaulio visuomenei pateikia iškreiptą tikrovės vaizdą. Pakilę į kovą už savo išlikimą, mes suprantame kaip svarbu, kad ir kiekviena tautinė mažuma išsaugotų savo mentalitetą. Esant sunkiai ekonominei padėčiai ir nenusistovėjus politinėms struktūroms, valstybė negali joms padėti tiek, kiek reiktų, tačiau nuosekliai siekiame, kad visų tautinių mažumų atstovai jaustųsi esant tikri Lietuvos piliečiai“.

Prasideda rudens Sinoikija

Spalio 12 dieną Kaune prasideda religijos, filosofijos ir meno studijų savaitė – Sinoikija-92. Jau ketvirtą kartą renkami Lietuvos mokslininkai ir jų užsienio kolegos kartu pabūti, pasimelsti, pasikalbėti apie dvasinius dalykus, pasiklausyti bažnytinės muzikos, religinės poezijos.

Teologijos ir filosofijos sekcija posėdžiaus Kaune, Panevėžyje, Vilniuje. Sekcija „Gamta ir žmogus“ – Klaipėdoje. Pranešimus Sinoikijai paruošė filosofai ir dvasininkai iš Lietuvos, Italijos, Lenkijos, Didžiosios Britanijos, JAV, Švedijos. Bažnytinę muziką atliks bažnyčių ir pasaulietiniai muzikiniai kolektyvai. Iškilmingas Sinoikijos uždarymas – spalio 17 dieną, Vilniuje, Kompozitorių namuose. (J.V.)

Prieš debatus sekmadienio vakarą sveikinasi trys jų prelegentai Ross Perot, gub. Bill Clinton ir prez. George Bush

Kozyrev kaltina Baltijos šalis „etniniu valymu“

New Yorkas, spalio 9 d. – Rusijos Užsienio reikalų ministro vizito New Yorke proga, Rusijos Nuolatinė Misija Jungtiniams Tautoms sušaukė vietinių žmogaus teisių organizacijų pasitarimą, kuriame vyravo diskusijos apie tautinių mažumų padėtį Baltijos valstybėse, praneša Lietuvos Nuolatinė Misija Jungtiniams Tautoms.

Savo įvadiniame žodyje Ministras Andrei Kozyrev padėjo susirinkusiems žmogaus teisių gynėjams, kurių buvo apie 50, už jų kilnų darbą. Jis pabrėžė, kad jų plati darbo patirtis yra šiuo metu labai reikalinga, nes besikeičiančios Rusiją slegia senosios sistemos palikimas, nors didesnę Rusijos parlamento dalis ir pats prezidentas stipriai remia žmogaus teises. A. Kozyrev siūlė, kad žmogaus teisių organizacijos skirtų specialų dėmesį tautinėms mažumoms, kurios tampa besaikio nacionalizmo aukomis. Ši problema yra globalinė, nesiribojanti vienu rusų mažuma, o apima ir kitus, kaip pvz. ukrainiečius, baltarusius, žydus, ir kt. Anot Kozyrev, joms reikia parūpinti specialias protekcijas, nes jų padėtis, ypač Baltijos valstybėse, yra labai sunki. Baltijos valstybės eina etninio valymo keliu, tvirtino Kozyrev, tačiau prileido, kad tai dar nėra tapusi už valstybių vyriausybių politika.

Baigdamas savo žodį, Kozyrev pripažino, kad pačioje Rusijoje taip pat iškyla pavojingi reiškiniai, kaip pvz. nacionalistinis patriotizmas, kuriame glūdi šovinizmas ir antisemitizmas. Davus progą susitikimo dalyviams pasisakyti, žydų rabinas Schneier iš Appeal of

Conscience Foundation pasveikino ministrą Kozyrev už jo puikią kalbą Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje. Joje Kozyrev pasmerkė zionizmo, nacionalizmo ir atkreipė dėmesį į 25 milijonus rusų už Rusijos ribų, kurie tampa persekiojimo objektais, ypač Baltijos valstybėse. Rusas emigrantas ir Center for Democracy organizacijos vedėjas Yuri Yarin-Agaev perspėjo ministrą Kozyrev, kad itin pavojinga Rusijai, kuri pati turi daug vidinių problemų, pretenduoti į tautinių mažumų globėjus svetimos valstybės. „Čia yra labai jautrus klausimas dėl savaimės suprantamų istorinių priežasčių“ pastebėjo Yarin-Agaev. Gelice Gaer iš Jungtinių Tautų Asociacijos išreiškė susirūpinimą tautinių mažumų padėtimi buvusiose sovietų respublikose, tuo pačiu nusiskundama, kad per daug kalbama bendrybėmis, o ne konkrečiais įrodymais ar duomenimis.

Lietuvos Nuolatinės Misijos Jungtiniams Tautoms patarėja Gintė Damušytė išreiškė nuostabą, kad ministras drįso prilyginti Baltijos valstybes Jugoslavijos pjautinėms. Tai neatitinka tikrovės, pareiškė Damušytė, „ypač kai Lietuvos atveju mažumoms yra teikiamas dota-

cijos steigti mokyklas, remti visuomeninių organizacijų veiklą, atstatyti kultūrinius-religinius objektus, ir pan. Jau kelinti metai Lietuvoje veikia vyriausybės sudarytas Tautybių departamentas, kuris sprendžia tautinių mažumų kultūrinius ir socialinius poreikius. Beveik 90% mažumų Lietuvoje priėmė Lietuvos pilietybę, sakė Damušytė, paantrindama nusiskundimą, kad per dažnai užmetami apibendrinti kaltinimai, o nesiribojama faktais. Ji ragino Rusiją per Lietuvos Misiją nukreipti konkrečius diskriminacijos atvejus, jei tokių yra.

Uždarydamas diskusijas, Ministras Kozyrev padėjo susirinkusiems už dėmesį, išreikšdamas padėką Lietuvos atstovė už pastabas.

Vėliau privačiame pokalbyje su Rusijos ministru apie kariuomenės išvedimo derybas, Lietuvos atstovė paklausė, kodėl Rusija atšaukė numatytą spalio 1 d. prezidento Jelcino susitikimą su pirmininku Landsbergiu. Kozyrev paaiškino, kad konservatyviųjų Rusijos parlamentarų spaudžiamas, Jelcinas buvo priverstas atidėti pasirašymą, kol tautinių mažumų problema nebus išspręsta. Kozyrev pripažino, kad iš visų trijų Baltijos valstybių „mažumų padėtis Lietuvoje yra pati geriausia“.

Susitikimas Rusijos misijoje New Yorke įvyko rugsėjo 25 d.

Baltijos ir Rusijos JT misijos nori bendros rezolucijos

New Yorkas, spalio 9 d. – Baltijos valstybių misijų patarėjai š.m. spalio 5 d. Jungtinėse Tautose susitiko su Rusijos Federacijos misijos vyresniuoju patarėju dr. Andrey Granovsky aptarti galimybę sudaryti suderintą rezoluciją dėl svetimos kariuomenės išvedimo iš Baltijos kraštų, praneša Lietuvos Nuolatinė Misija Jungtiniams Tautoms. Neformaliame pasitarime dalyvavo dr. Heino Ains (Estija), Ivars Slokenbergs (Latvija) ir Algimantas Gureckas (Lietuva). Doktorui Granovsky buvo įteiktas Baltijos misijų paruoštas preliminarinis rezolucijos projektas. Visi pasitarimo dalyviai pasisakė, kad būtų geriau išvengti susikirtimo Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje ir todėl reiktų siekti Baltijos valstybės ir Rusijos Federacijos priimto rezolucijos teksto. Dr. Granovsky išreiškė viltį, kad Lietuvos ir Rusijos susitarimo pavyzdžiu, netrukus bus pasiūlyta Rusijos ir Estijos-Rusijos susitarimai dėl buvusios Sovietų Sąjungos kariuomenės išvedimo ir tokiu atveju rezolucija pasidarys nebereikalinga. Sutarta palaikyti Baltijos ir Rusijos misijų kontaktus ir už poros savaitių vėl susitikti.

Po pirmųjų prezidentinių debatų

St. Louis, Mo., spalio 12 d. – Pirmieji iš numatytų trijų prezidentinių debatų įvyko sekmadienio vakarą, St. Louis priemiestyje Clayton, Mo., Washington universitete ir buvo transliuojami visos Amerikos televizijoje.

Debatų metu, prez. George Bush, kuris balsuotojų apklausose, už ką jie šiuo metu balsuotų, žymiai atsilikęs nuo gub. Bill Clinton, prašė, kad duotų jam progą antrąs kadencijos metu atitaisyti JAV ekonominę padėtį ir pakartotinai tvirtinti, jog, nežiūrint, JAV pergyvenamų sunkumų, JAV ekonominės padėties pavydi visą pasaulį, JAV ekonomija vis dar vyrauja pasaulyje.

Prezidentas žadėjo pakeitimus

Po debatų Baltųjų rūmų pareigūnai pranešė, jog jei prezidentas būtų išrinktas antrai kadencijai, jis numato atleisti dabartinius tris vyriausius ekonominius patarėjus, ko jau kelis mėnesius reikalauja respublikonų konservatoriai, pykštą dėl mokesčių pakėlimo. Atleidžiamieji būtų JAV Izdo sekretorius Nicholas Brady, biudžeto direktorius Richard Darman ir vyriausias Baltųjų rūmų ekonomistas Michael Boskin.

Prezidentas žadėjo naujoje kadencijoje atsakomybę už viso krašto vidaus reikalus pavesti James Baker III, kuris savo didelių gabumų parodė būdamas JAV Valstybės departamento sekretorium ir dabar rodo, būdamas vyriausiu prezidento Bush rinkiminės kampanijos direktorium. Tuo prezidentas norėjo parodyti, jog jis supranta JAV ekonominių problemų rimtumą, bet tuo jis taip parodė, kad jo vyriausybėje James Baker yra tas, kuris dalykus įvykdo.

Bill Clinton ramiai atremia kritiką

Pabrėždamas užsienio politiką, prezidentas save pristatė kaip vienintelį kandidatą, turintį pakankamai patirties atlaikyti Ovaliniame Kabinete patiriamus spaudimus ir kelė klausimus dėl gub. Clintono charakterio ir išmintingumo. Išskeldamas gub. Clintono dalyvavimą demonstracijoje prieš Vietnamo karą to karo metu, jis abejojo, ar toks asmuo gali efektyviai eiti JAV karo pajėgų vyriausio vado pareigas.

Gub. Bill Clintonas, į visus kitus užmetimus atsakydamas ramiai ir efektyviai, šiuo klausimu stipriai atsakė prezidentui, kad jis neteisėtai šmeižia jo patriotizmą. Jis prisiminė, kaip tais laikais, kai Joseph McCarthy važinėjo po kraštą, nepagrįstai kaltinamas įvairių žmones komunizmu, prez. Bush tėvas, sen. Prescott Bush, buvo vienas pirmųjų, viešai pasipriešinęs tokiai McCarthy

– Pietų Korėja ir JAV sutarė nemažinti ten esančių 37,400 JAV karių skaičiaus, kol nebus išsiaiškinta apie Šiaurinės Korėjos branduolinius ginklus. Tai įvyko, kai Š. Korėja pradėjo vilkinti sutartyje duotą leidimą Pietų Korėjai padaryti jos atominį įrengimų inspekciją.

agitacijai.

Debatuose prez. Bush bandė sutapatinti gub. Clintoną su liberalais kaip Walter Mondale, Michael Dukakis ir Jimmy Carter. Tiek prez. Bush, tiek ir gub. Clintonas stengėsi ignoruoti jokiai partijai nepriklausanti kandidatą Ross Perot, bet jis, anot New York Times reporterio R.W. Apple, Jr., 90 minučių besitęsusių debatų metu vienai iš pasisakymais ir asmeniškum nepretenzingu skelbė žiežirbas. Jis sukūrė vaizdą, kad jam ten linksma pasijuokti pačiam iš savo didelių ausų ir i prezidento Bush pasigyrimą savo didele patirtimi kukliai pasisakytį, jog jis neturįs patirties, išugdant 4 trilijonų dolerių skolą.

Ross Perot atitaisė patikimumą

Korespondento nuomone, Ross Perot per šiuos debatus šiek tiek atitaisė savo patikimumą, po to, kai jis priešrinkiminės kampanijos metu liepos mėnesį staiga atsiėmė savo kandidatūrą. Jo ryškus pasirodymas kreipė žvilgsnį į jo stiprumą, kaip kandidatą, jei jis būtų nepasitraukęs iš rinkiminės kampanijos. Bet jis nieko specifinio ir konkretaus nepasakė, išskyrus tik savo planą sumažinti valstybinio biudžeto deficitą ir pakelti taksus už vairuotojams parduodamą gazoliną iki 50 centų už galioną.

Abu konkurentai nuolat puldinėjo prez. Bush dėl krašto ekonomijos, o prezidentas atsakė, kad jis ekonominę strategiją keis, keisdamas savo ekonomijos patarėjus.

Prezidentas gynė savo politiką palikti nesumažintą skaičių JAV dalinių Europoje, palikti dabartinę sumą, skiriamą AIDS ligos tyrinėjimams. Tuo tarpu gub. Clintonas šmaikščiai apsuoko respublikonų užmetimą, kad demokratams negerbia šeimyninių vertybių, primindamas, kad prezidentas Bush pasakė veto Demokratų pravestam įstatymo projektui, kuris lieptų darbdaviams duoti šeimų galvoms nemokamą paliosavimą iš darbo vaikų ar senelių globai, ligos ar kitos krizės atveju, nepranardant darbo.

Šiais debatais, anot kito žurnalisto vertinimo, daugiausiai savo poziciją sustiprino Ross Perot, nors jis vis tiek dar labai toli atsilikęs nuo dviejų pagrindinių kandidatų. Gub. Bill Clinton efektyviau sustiprino savo įsitikinimą būsimu prezidento rolyje, o prez. Bush, nors efektyviai išryškindamas savo pranašumą prezidentine ir tarp-tautine patirtimi, per šiuos pirmuosius debatus nieko naujo balsuotojams neparodė ir dėl to nedaug tepastiprino savo poziciją.

KALENDORIUS

Spalio 13 d.: Edvardas, Venancijus, Mintas, Vilinė.

Spalio 14 d.: Šv. Kalikstas, Fortunata, Mindaugas, Lakštonė.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:59, leidžiasi 6:15. Temperatūra dieną 55 F (13 C), naktį 40 F (4 C), dalinai debesuota, į pavakarę – galimybė lietaus.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGTI IR SVEIKTI PAJĖGUMO UGDYMAS
KELIAS Į SVEIKATĄ, 6515 So. California Ave., Chicago, Ill. 60629
JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

MOTERIŠKE, KASMET TIKRINKIS SVEIKATĄ! (9)

Pagyvenusios moterys kartais sulaukia šlapimo pūslės ir jos istako – uretros (urethra) neoperavimas, Atsitiko, kad to vėžinio žmogaus iš kažkur sužinojo, kad gausus tarkuotų morkų valgymas, triskart dienoje po bliūdą, gali sunaikinti vėžį. Na ir pradėjo toji žmonelė gydyti savo mylimo vyro skrandžio vėžį morkomis. Ji tris kartus per dieną maitino vyrą morkomis – po gerą lėkštę įvairiomis pavidalais: jas virė, tarkavo, griežiniškai valgydino. Bet taip ji maitinant, morkos tam vėžininkui taip įgriso, kad jis, vieną gražią dieną su pilna lėkšte morkų drožė žmonai į galvą. Geroji žmona vis tiek nepasidavė – ir toliau įvairiškai morkomis vyrą maitino, nes net pagalvoti bijojo, kas bus, kai jos mylimas vyras akis užmerkės. Na ir kas gavosi? Buves sumenkės vyras atsigavo. Daktarai jį patikrino, visai vėžio skrandyje nerado. Še, tau boba, Devintinės – žmona pagydė vyrą nuo vėžio morkomis!

Žinoma, gyd. Antanas Adomavičius, tokį negirdėtą neregėtą vėžio morkomis išgydymą sužinojęs, ėmėsi toliau tuo reikalu domėtis, bet vykę neramumai Lietuvoje dėl nepriklausomybės atstatymo viską apvertė aukštyn kojomis. Gyd. Antanas Adomavičius kreipėsi į Amerikos Vėžio draugiją, kad padėtų atlikti reikiamus tyrimus. Buvo gautas patarimas susirasti Amerikos ligoninėje gydytoją ir kartu pradėti tyrimus. Dabar tuo reikalu – daržovėmis vėžio gydymu susidomėjo visas mediciniškas pasaulis. Kad lietuviai būtų turtingesni ir laisvesni, būtų galėję kalbamu reikalu pagarsėti pasaulyje pirmieji.

Panašiai atsitiko ir su Penicilino išradimu Anglijoje; gyd. Flemingas jį surado pelėsiuose – grybeliuose. O lietuvis moters daug anksčiau jau kaimo pirkiose ant langu augindavo grybą, kuris siurbdavu drėgnę iš oro ir augdavo stiklinėje bonkoje. Jo apacioje atsiradusi skysti jos karščiudamos pačios gerdavo ir kitiems ligoninams duodavo ir sėkmingai nuo karščio-infekcijos gydydavosi „lietuviškuoju penicilinu“.

Kad būtume buvę turtingesni, lietuviai pirmieji pasaulyje būtu nuodugnai ištyrę skystį ir pirmieji suradę antibiotiką „peniciliną“.

Per 12 metų minėtas gydytojas Talalay su talkininkais Johns Hopkins universitete dirbo atlikdamas tyrimus vėžį gydant daržovėmis, kol susekė ir dabar paskelbė kopūstinėse ir kitokiose daržovėse esančią vėžį naikinančią medžiagą Sulforaphane.

Nors tyrimai tęsiasi, tyrinėtojai mano, kad surasta Sulforaphane medžiaga reikiamoje dozeje sulaikys vėžio formavimąsi gyvuliuose ir, greičiausiai, žmonėse.

Gerai, kad pinigais tiems tyrinėtojams talkino Vėžio tyrimų instituto Amerikos Institutas, nes jie neturėjo specialiai skirtų daržovėmis dirbti lėšų. Tai ta pati pinigų stoka, kuri seniai vargino ir lietuvių tyrinėtojus. Minėtų tyrimų vadovas dr. Antaną Adomavičių, yra toks: žmogus sergo skrandžio vėžiu. Iširtas buvo nuodugnai ir mikroskopiškai. Patvirtinta tikro vėžio – Adeno Carcinoma skrandyje buvimas. Atlikta pilvo sienelės atidarymo operacija – laparatomija, bet,

visu kūno liga, kuri anksčiau nebuvo pastebėta.

Gydytojas negali moteriškoms talkinti, jei jos pas jį nesilanko. Taip pat gydytojas moteriškai nepadės, jei ji pagalbos iš širdies nepriims. Gydytojas turi atlikti įvairius tyrimus. Pacientė mano, kad gydytojas ir be tyrimų turi pasakyti jai, ką ji turi, ko ne. Nemanykime, kad pensininkė turi turėti visą krūvą ligų. Priešingai, kai kurios moterys savo saulėlydyje džiaugiasi, kaip vienu jų gyvenime maloniausiu laikotarpiu. Mat, esti moterų, kurių viskas bus tvarkoje, nekaltant apie vieną kitą patiriamą mažmošį.

Reguloms paliovus, visi nusi-skundimai gali tėtis kuri neapibrėžta laiką. Labai svarbu moteriai suprast, kokie ir kodėl atsiranda negerumai menopauzės atėjus. Kai tie negerumai atsiranda, dėk juos ant gydytojo pečių.

DARŽOVĖS – GERIAUSIAS VAISTAS NUO VĖŽIO

Klausimas. Kaip yra su ta daržovių apsauga nuo vėžio, apie kurią mano brolis gydytojas iš Lietuvos laiške rašo ir daugiau apie tai žinių prašo.

Atsakymas. Štai jos. Jau seniai Alvidas įtaigoja saviems nuo sklerozės ir vėžio valgyti vaisius ir daržoves po 5-6 kartus per dieną – tai Ovo-lacto vegetariškas maistas – Alvidas die-ta, o tik dabar mediciniškai tyrinėtojai pradėjo siūlyti visiems žmonėms apsaugojimą nuo vėžio daržovėmis.

Dabar mediciniškai tyrinėtojai pripažįsta, kas jau seniau su-stebėta, jog kai kuris maistas saugo žmogų nuo vėžio, nors iki šiol nebuvo žinoma, kaip ta ap-sauga įvyksta.

Dabar viskas kovoje su skle-roze ir vėžiu paaikšėjo, kai ty-rinėtojai, dirbą Johns Hopkins universitete, vadovaujami dr. Paul Talalay, surado stiprią vėžį naikinančią medžiagą, vadinama Sulforaphane, esančią kopūstinėse daržovėse: brokoli, kale, kalafijoruose ir svoginų laiškuose. O kad nuo vėžio sau-go dar ir morkos, tai lietuvis gydytojas iš Vilniaus, vidurių chirurgas Antanas Adomavičius, dabar esąs Chicagoje, praneša bene pirmą pasaulyje tokį nuo skrandžio vėžio išsigel-bėjimą, kasdien daug valgant morkų.

Tikras atsitikimas pagal dr. Antaną Adomavičių, yra toks: žmogus sergo skrandžio vėžiu. Iširtas buvo nuodugnai ir mikroskopiškai. Patvirtinta tikro vėžio – Adeno Carcinoma skrandyje buvimas. Atlikta pilvo sienelės atidarymo operacija – laparatomija, bet,

visu kūno liga, kuri anksčiau nebuvo pastebėta.

Gydytojas, surašęs medicinišką moters ligos istoriją ir pacien-tę ištyręs, gali surasti rimta

kadangi vėžys buvo išplitęs, chirurgiškai pašalinti jį nebuvo galima. Vilniuje chirurgai ope-raciją laikė neverta, todėl, atidarę pilvo ruimą vėl uždare – neoperavo. Atsitiko, kad to vėžinio žmogaus iš kažkur sužinojo, kad gausus tarkuotų morkų valgymas, triskart dienoje po bliūdą, gali sunaikinti vėžį. Na ir pradėjo toji žmonelė gydyti savo mylimo vyro skrandžio vėžį morkomis. Ji tris kartus per dieną maitino vyrą morkomis – po gerą lėkštę įvairiomis pavidalais: jas virė, tarkavo, griežiniškai valgydino. Bet taip ji maitinant, morkos tam vėžininkui taip įgriso, kad jis, vieną gražią dieną su pilna lėkšte morkų drožė žmonai į galvą. Geroji žmona vis tiek nepasidavė – ir toliau įvairiškai morkomis vyrą maitino, nes net pagalvoti bijojo, kas bus, kai jos mylimas vyras akis užmerkės. Na ir kas gavosi? Buves sumenkės vyras atsigavo. Daktarai jį patikrino, visai vėžio skrandyje nerado. Še, tau boba, Devintinės – žmona pagydė vyrą nuo vėžio morkomis!

Žinoma, gyd. Antanas Adomavičius, tokį negirdėtą neregėtą vėžio morkomis išgydymą sužinojęs, ėmėsi toliau tuo reikalu domėtis, bet vykę neramumai Lietuvoje dėl nepriklausomybės atstatymo viską apvertė aukštyn kojomis. Gyd. Antanas Adomavičius kreipėsi į Amerikos Vėžio draugiją, kad padėtų atlikti reikiamus tyrimus. Buvo gautas patarimas susirasti Amerikos ligoninėje gydytoją ir kartu pradėti tyrimus. Dabar tuo reikalu – daržovėmis vėžio gydymu susidomėjo visas mediciniškas pasaulis. Kad lietuviai būtų turtingesni ir laisvesni, būtų galėję kalbamu reikalu pagarsėti pasaulyje pirmieji.

Panašiai atsitiko ir su Penicilino išradimu Anglijoje; gyd. Flemingas jį surado pelėsiuose – grybeliuose. O lietuvis moters daug anksčiau jau kaimo pirkiose ant langu augindavo grybą, kuris siurbdavu drėgnę iš oro ir augdavo stiklinėje bonkoje. Jo apacioje atsiradusi skysti jos karščiudamos pačios gerdavo ir kitiems ligoninams duodavo ir sėkmingai nuo karščio-infekcijos gydydavosi „lietuviškuoju penicilinu“.

Kad būtume buvę turtingesni, lietuviai pirmieji pasaulyje būtu nuodugnai ištyrę skystį ir pirmieji suradę antibiotiką „peniciliną“.

Per 12 metų minėtas gydytojas Talalay su talkininkais Johns Hopkins universitete dirbo atlikdamas tyrimus vėžį gydant daržovėmis, kol susekė ir dabar paskelbė kopūstinėse ir kitokiose daržovėse esančią vėžį naikinančią medžiagą Sulforaphane.

Nors tyrimai tęsiasi, tyrinė-tojai mano, kad surasta Sulforaphane medžiaga reikiamoje dozeje sulaikys vėžio formavimąsi gyvuliuose ir, greičiausiai, žmonėse.

Gerai, kad pinigais tiems ty-rinėtojams talkino Vėžio tyrimų instituto Amerikos Institutas, nes jie neturėjo specialiai skirtų daržovėmis dirbti lėšų. Tai ta pati pinigų stoka, kuri seniai vargino ir lietuvių tyrinėtojus. Minėtų tyrimų vadovas dr.

Antaną Adomavičių, yra toks: žmogus sergo skrandžio vėžiu. Iširtas buvo nuodugnai ir mikroskopiškai. Patvirtinta tikro vėžio – Adeno Carcinoma skrandyje buvimas. Atlikta pilvo sienelės atidarymo operacija – laparatomija, bet,

visu kūno liga, kuri anksčiau nebuvo pastebėta.

Talalay prisipažįsta, kad minėto instituto pinigine pašalpa igalino jį tęsti tyrimus apie daržovių svarbą vėžio gydyme.

Kokia medžiaga daržovėse naikina vėžį?

Dr. Talalay ir grupė talkininkų baigė vėžio apsaugojimo galimybes tyrimus. Jie tvirtina, kad nuo vėžio žmogus apsaugotas tada, kai visose ląstelėse esančių enzimų (enzymų) dviejų grupių pusiausyra pakeičiama. Tos dvi enzimų grupės veikia priešingai, nelyginant sėtonas ir angelas. Viena grupė aktyvuoja tokiose ląstelėse esančius chemikalus, kurie padeda vėžiui žengti pirmus žingsnius, gi antroji enzimų grupė naikina pirmųjų enzimų vėžišką veiklą. Tai tikras enzimų karas kiekvienoje ląstelėje vyksta – taip teigė tų tyrimų vadovas dr. Talalay. Jis ir talkininkai nustatė, kad natūralus chemikalas, pavadintas SULFORAPHANE yra normaliam žmogui maiste. Tas chemikalas veiksmingai-pajėgiai skatina veikti vėžį žudančius – jo žalą naikinančius – oksidaciją mažinančius enzi-mus. Taip ir pasiekiamas teigiamas ląstelėse balansas – vėžį žudančios jėgos ima viršų.

Matom, kokia gera Pasaulio Tverėjo tvarka – tinkamas ve-getariškas maistas gina žmogų nuo vėžio; tik pats žmogus tegul dešra-kiuoliene ir tūkais nesuardo tos tvarkos. Įpratus tokį daržovių-vaisių maistą su aliejumi valgyti, kiaušinio baltymais ir nugriebtu (skim) pienu užsigardžiuojant, yra skanu ir sveika ir dar priedui nuo vėžio apsaugojama.

Mums, esant protingiems, dar reikia ir išmintingumo pasi-puošti, kad pajėgtume nuo vėžio sėkmingai gintis tinkamu ir

Ar dar ir toliau dabar svirdu-

LIETUVIS BIOCHEMIKAS KURIA ENZIMŲ IMPERIJĄ

Tokia antraštė perskaiciau ilgoją straipsnį rugsėjo 11 die-no „Science“ žurnale. Su pasi-didžiavimu straipsnį rodžiau darbovietėje, ir tie, kurie toji sri-ty dirba, jį skaitė su dideliu dė-mesiu (dirbu LL universitete, Dantu gyd. mokyklos tyrimų la-boratorijoje). Manau, kad su straipsniu būtų įdomu susipa-žinti ir „Draugo“ skaitytojams.

Rašoma, kad, bevartant New England Biolab katalogą, jo 46-tame puslapyje yra reklamuojami enzimai (tam tikras „raugas“, galintis suskaldyti organinius audinius), pažymėti „Made in Lithuania“. Matan-tiems šią reklamą, kyla klausimai: kaip maža Baltijos valsty-bė, tik prieš metus atgavusi nepriklausomybę, gali konkuruoti su didžiųjų valstybių laboratorijomis ir siūlyti savo produktą. Visa tai daugiausia prof. V. Janulaitis nuopelnas. Minėto žurnalo korespondentas pats biochemiką Vidą Janulaitį aplankė Vilniaus universitete, kuriame jis yra biochemijos pro-fesorius ir Pritaikomios en-zimologijos instituto vedėjas.

Janulaitis paaikšines, kaip jis išgarsėjo. Vakarų pasauliui ne-žinant, sovietai buvo investavę bilijonus rublių į biotechnologiją ir subūrė šiam tikslui tūkstančius gabiausių savo imperijos mokslininkų. Buvo įsteigti ke-turi Mikrobiologijos institutai: du Maskvoje, vienas Novosibir-ske ir vienas, kiek mažesnis, Vil-niujė. 1989 m. V. Janulaitis pakirtas Vilniaus instituto direk-torium. Visą instituto darbą ir savo talentus jis skiria enzimų gamybai. Atostogų metu jis su kolegomis važinėja į toliausius Rusijos užkampius, nuo Kam-čatkos iki aukščiausių kalnų, šaltiniuose ir kitur žemėje ieš-ko naujų bakterijų, kurios gamina specialius enzimus. Jau nuo 1976 buvo paskelbta, kad Vilnius gali sovietų laboratorijoms parūpinti savo enzimų, bet

skaniu vegetarišku su priesko-niais maistu.

Taip elgdamiesi mes su daržovėmis gausime pakankami mū-sų kūną nuo vėžio saugančių medžiagų-enzimų, jau nekaltant apie tokiu valgiu apsaugą nuo sklerozės, kuri sukelia dvi pačias didžiausias negeroves – širdies ataką ir stroką.

Žinomas vaistininkas – far-makologas dr. Talalay yra pionierius vėžio nugalėjime tinkamu maistu, nes toks maistas ap-saugo kūno ląsteles nuo vėžiško sužalojimo per suradimą daržovėse geros medžiagos – gero ginklo – jose esamo Sulforaphane ir jos pagaminimą – sintezavimą.

Kitas daktaras Hans Proch-ska šiame darbe talkino, išdirb-damas paprastą ląstelių kultū-ro tyrimą, pasitaraujantį en-zimų aktyvumo padidėjimo su-radimui.

Kol kas yra surasta, kad tą vėžį žudančią medžiagą turi šios daržovės: brokoli, kale, kalafai-rai, Briuselio kopūstai ir svogūnų žali laiškai. Dabar dr. Talalay toliau dirba su daržovė-mis suradimui kitu, gal dar ir sripresnių prieš vėžį veikiančių medžiagų, negu Sulforaphanas. Kai daugiau žinių apie jį bus surasta, bus amerikiečiams pa-tartas specialus daržovių maistas.

O išmintingam lietuviui jau dabar nėra ko laukt, atidėt, kada apie daržoves, ypač kopūstines, tokios geros vėžį nuga-linčios žinios girdėt. Kiekvienas dabar pradėkime misti gausiai daržovėmis-vaisiais: jų ne ma-žiau negu 6 kartus per dieną valgykime. Tai yra siūloma, ne kas kitas, kaip jau seniau Alvido mūsiškiams patariamas Ovo-Lacto vegetariškas maistas.

Ar dar ir toliau dabar svirdu-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: 80.00. Foreign countries \$90.00. Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atlymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto			
	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (sešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (sešt. laida U.S.A. dol.) savaitinis	\$50	\$30	\$25

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudoję straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisilaikomos gavus prašymą.

liuosim – tinkamo maisto nepa-sirinkdami: nuo įprastų dešrų, kiaulienos ir taukų per barzdą varvinimo neatsisakydami, ka-da tris geriausias dovanas mums teikia daržovėmis ir vaisiais gausus vegetariškas valgis. Tai apsauga nuo vėžio, stroko ir širdies atakos, kurie dabar mūsiškius-mūsiškes šienau-te šienauja.

Lietuvio sveikata yra jo valgy-me, kokį jis-jį pasirenka. Todėl dabar, kol dar laikas, nė vienas mūsų neturėtų likti paiku! Iš-mintingam to užteks, o kitokį tik karsto lenta įstiesins.

Ar dar ir toliau dabar svirdu-

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – širdies, plaučių, kraujo spaudimo, artrito ir cukraus ligos
Sąskaitas siunčiame tiesiog į Medicare
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. (1-312) 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirm. 3 v. p.p.-7 v.v., antr. 12:30-3 v.p.p.
treč. udarytas, ketv. 1-3 v.p.p., penkt. ir šešt. 9 v.r.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(1-312) 778-0909 arba (1-312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
ISSPLETUSIŲ KOJŲ VENU
IR ŽAIZDŲ GYDYMAS
ODOS AUGLIŲ IR KOSMETINĖ
CHIRURGIJA

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsipleitusių venų ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road.
Tel. (1-312) 595-2802
Valandos pagal susitarimą
Pirm., antr., penkt. 12:30 v.p.p., ketv. 2-7 v.v.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55 St., Chicago, IL
Tel. (1-312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708) 652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago
312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2808
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
2484 W. 71st Street
(1-312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. – (1-312) 337-1285

DR. DOMAS LAPIKUS
Praktika su
Dr. McElligott ir Dr. Adams
VIDAUS IR PLAUČIŲ LIGOS
15300 West Ave., Orland Park
708-349-8100
10 W. Martin, Naperville
708-355-8776
Valandos pagal susitarimą
Nakties metu tel. 708-857-8383

DR. FRANCIS MAZEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

KAB. TEL. (1-312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 436-7700

RINGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
PETER STECY, M.D.
Y. CHRISTOPHER CHIU, M.D.
CESAR J. HERRERA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (1-312) 925-2870
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviška)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2615 W. 71st St.
Tel. (1-312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgls, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (1-312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (1-312) 585-7755

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 1-708-827-0090
Valandos pagal susitarimą

MAISTO KORTELIŲ PIKNAUDOJIMAS

Federalinės įstaigos praneša, kad šiuo metu neturtingiesiems padėti skiriamos maisto kortelės vis labiau piknaudojamos. Jas kriminalistai vartoja kaip nelegalų-pogrindinį užmokestį už įvairius „patarnavimus“, narkotikus, ginklus ir kitokias nelegalias prekes.

PER ŠI RINKIMINĮ IKARŠTĮ

Rinkimai Lietuvoje ir rinkimai čia, Amerikoje. Pagal lietuvišką pasakymą, beveik išeitų, kaip: „du grybai barščiuose“. Likti nuošalyje būtų beveik ne nepatogu. Nebent meskos miegu būtumėme įmige. Bet velgi, kaip būtų galima prie to prisipažinti? Tad reikia apsispręsti. Su rinkimais, kurie vyks Lietuvoje — tai yra kiek lengviau, kadangi išsivija beveik visuotinai už Landsbergio-Sajūdžio bloką stovi. Bet, žinoma, ir čia yra išimčių, kadangi lietuvių yra žinomi individualistai. Yra tokių, kurie patys save intelektualiniu elitu laiko, tad tuo nors nuo visuomenės turi skirtis. Dėlto ir nenustaba, kad ir Lietuvoje į rinkimus beveik du tuzinai partijų ir susigrupavimų eina. Tad tokioje kamšatyje ir apsispręsk, žmogau, jeigu esi mandras. O jeigu dar priešrinkiminių kalbų pasiklausytume — tai nei vieno padoraus kandidato nebeliktų.

Tad ar reikia stebėtis, jeigu Aukščiausiojoje taryboje negali susikalbėti. Tokia taryba žmones nuo rinkimų tik atgraso. Tad visi nenuostabu, jeigu paskutiniuosiuose apklausiniuose tik 57% žadėjo balsavimuose dalyvauti. Kuomet žmonės nebeneri prie balsavimo urnų eiti — tuomet prasideda žmonių laisvei ir demokratijai pavojus. Yra fizikos dėsnis: „Kiekvienam veiksmui — yra atoveiksmis“. Šis dėsnis yra labai svarbus, juo remiamis visa raketų technologija. Gal kam atrodytu, ką bendro turi raketų technologija su Aukščiausiosios tarybos ar rinkimų taryba. O saryšis gana glaudus yra! Kuomet demokratija išvirsta į tarybą ir anarchiją, tuomet labai dažnai ji yra pakeičiama diktatūra. Remiantis tuo pačiu dėsniu: taryba išsivija priešinga reakcija. Reikėtų atsiminti 1926-tuosius metus. Tuomet irgi buvo daug įvairių frakcijų ir taryba vyravo.

Dabartiniai deputatai yra per jauni, kad patys tai atsimintų, o istorijos nežino. Yra blogai, kuomet į valdžią pradeda brautis tie, kurie istorijos sampratos neturi. O mūsų istorijoje yra daug pavyzdžių, ir juos žinantieji nebeturėtų tų pačių klaidų kartoti. Tereikia tik susipažinti su Gardino seimais ir Čičinsko balade, kad suvoktumė, kur buvo Lietuvos-Lenkijos valstybės žūtis. Čičinskas yra tik simbolis tų visų bajorų, kurie su savo veto teise griovė valstybės pagrindus. Todėl, anot legendos, ir žemė jo palaikų nepriėmė. Ir dabartinėje Taryboje yra nevienas, kurie panašias rolas atlieka. Dabar nebėra „veto“, bet griovimo darba galima vykdyti: nedalyvaujant posėdžiuose ir nesąmoningus ginčus keliant ar prieš balsavimą apleidžiant salę. O kaip žinoma, tokie įvykiai pastoviai vyksta.

Aukščiausiajai tarybai nesutarant ir ginčus vedant, ekonominis gyvenimas, kuris ir taip buvo blogas — dabar beveik visai sugriuvo. Pramonės gamyba yra kritusi 40%, o žemės ūkio 30%. Ir padėtis negerėja, bet kasdien eina blogyn. Lietuvoje buvo labai išplėsta gyvulininkystė, kuri priklausė nuo importuotų pašarų. Dabar pašaro gavimas žymiai pasunkėjo. Vyriausybė, užuot ieškojusi išeities, pradėjo „teikti licencijas

išvežamiems iš Lietuvos gyvuliams ir paukščiams. Leidžiama išvežti visus nupenėtus gyvulius, net ir veislines telyčias ir karves“, pranešė V. Bernotas, žemės ūkio ministerijos gyvulininkystės skyriaus viršininkas. [Kokią pradžią yra vedamas Lietuvos žemės ūkis, jeigu bus išvežamos net veislinės telyčios? Tokie pareigūnai turi būti ne tik tučiuojami pašalinti, bet ir keliamos jiems bylos!]

Tas pats korespondentas, kuris Lietuvoje tuo reikalu rašo, daro išvadą: „Sunkiais metais didžiausia nelaimė dažnai būna ne gamtos negandos, o... valdymo organų išklerimas“. Reikia turėti akių kataraktą, kad to išklerimo nematytume. Mes norime matyti Lietuvą tokią, kokią savo svajonėse nešiojome, o ji nebėra tokia. Rašančiam yra žinoma, kad dalis išeivijos į įvykius per ruožavus akinius žiūri, nes nenori tų savo vizijos nustoti, tad ir to „išklerno“ nemato. Bet dėlto padėtis nepagerės. Jeigu mes tik siuntiniais bandysime padėti gelbėti, tai sukursime Lietuvoje „welfare“ žmonių sluoksnį, kuris niekuomet jokiam darbui nebetiks! Yra japonų pasakymas: „Jeigu alkanam duosi žuvį, tai ji pamaitinsi vieną sykį. Bet jeigu išmokysi žvejoti — tai visą gyvenimą jis bus sotus“. O tyliųjimu ir beatodairiniu šėlėjimu mes tik palaikome tą „išklerno“.

Nereikia per daug vilčių ir į naująjį seimą sudėti. Šiomis dienomis lankydamasis New Yorke, Aukščiausiosios Tarybos pirm. V. Landsbergis pasakė, kad dabar į rinkimus eina 40 įvairių grupių, kurios taikstysis į 141 delegato postą. Amerika ir Anglija tik su dviem partijom išsiverčia (nors gal ne pro šalį būtų ir trečią turėti). Tad Lietuvoje, jeigu kas neitelpa į 5-6 partijas, tai yra nepritaipeliai ir tokiais mes turime juos laikyti. Tad ir turėtų reklamuotis, kaip: „Nepripačių partija“, „Aš partija“ arba panašiais vardais vadintis. O nesislėpti už „Lietuvos Respublikos piliečių chartijos“, „Nepriklausomybės partijos“, „Lietuvos Respublikos tautos pažangos judėjimo“.

Jeigu prileistume, kad pusė tų „nepripačių“ nepraves nė vieno kandidato, tad vis tiek apie 20 liktų ir jų tarpe ne viena „Aš partija“ bent po vieną delegatą turėtų. O tokie, kurie beveik niekam neatstovauja, ir yra patys pavojingiausi, nes ir jie nori būti pastebėti, tad dažnai net be eilės kalba. Su savo vienu ar keliais balsais patys nieko neatsiektų, tad ieško jiems pirkėjų. Ir parduoda juos už geriausią kainą, visi neatsižvelgdami visuomenės interesų, nes, jeigu tų interesų būtų paise, tai nebūtų tų savų partijų sukūrę. Tad nereikia nė pranašu būti, kad galėtumė netvarką numatyti. Kad geriau suprastumėme, tad reikia įsivaizduoti mūsų įvairių organizacijų ir pakraipų susirinkimą (jeigu būtų įmanoma toki sukviesti). Prie do, kad dalyvautų tik aktyvūs veikėjai. Tad pamatykite, koks būtų erzelis, ir jokių nutarimų nepasiųktumė. O ten yra ne tik politiniai, bet ir ekonominiai motyvai, tad tokioje aplinkoje „Čičinsku“ niekuomet netrūksta.

J. Ž.

Kaip šalia šviesos yra tamsa, taip ir mirtis yra ties gyvybe.
Vydūnas

Protingas žmogus neturi geisti mirties, bet neturi jos ir bijoti.
Arabų priežodis

LIETUVOS OKUPACIJA IR KOLONIZACIJA

IGNAS MEDZIUKAS

Kai sovietai 1940 m. birželio 15 d. okupavo Lietuvą, jie pradėjo vykdyti kolonizaciją. Iš Rusijos skubėjo įvairūs pareigūnai bei instruktoriai, kurie turėjo sugriauti esamą tvarką ir ją pakeisti naująja. Be to, jie turėjo rodyti autoritetą, kad vietiniai gyventojai yra tik antros eilės piliečiai, toli atsilikę nuo pažangos. Vėliau masiniai išvežimai sudarė sąlygas, kad ateiviai kolonistai galėtų čia kurtis palikuose išvežtųjų butuose, namuose ar ūkiuose. Skačiuojama, kad išvežimas į Rytus palietė ketvirtadalį Lietuvos gyventojų. Sovietai savo tikslus pridengdavo kadru pasikeitimu ir kitokiais motyvais.

Jei caro laikais nukariautuose kraštuose rusai sudarė apie 5%, tai sovietinėse respublikose jų skaičius siekė 20%. Sovietų tikslas užimti kraštų atžvilgiu — nutautinimas. Asimiliavimosi politika rėmėsi okupacine kariuomene ir KGB. Karinės bazės buvo įkurtos visuose didesniuose Lietuvos miestuose. Čia pat buvo pastatyti ir gyvenamieji namai kolonistams, kurie atlikdavo įvairias tarnybas. Sovietai buvo užplanavę sąjunginėse respublikose palikti ne daugiau 60% vietinių gyventojų, o sostinėse tik 40%. Tai jie uoliai ir gudriai vykdė.

Sovietinė kolonizacija buvo vykdoma lygiagrečiai su deportacijomis, kad vietinių gyventojų skaičius vis mažėtų, o kolonistų didėtų. Toks užsimojimas buvo vykdomas tuo motyvu, kad ateityje atkurti nepriklausomą valstybę būtų neįmanoma. Deportuojamieji dažniausiai buvo inteligentai ar šiaip sąmoningi krašto piliečiai, kurie buvo patenkinti buvusią santvarką. Lietuvos miestai buvo gerokai ištuštinti, kad čia galėtų apsigyventi kolonizatoriai. Stalino laikais patikimaisi šiam uždaviniui buvo laikomi ir siunčiami okupacinių armijų kariškiai ir totalinio aparato valdininkai.

Sovietai, kolonizuodami Lietuvą ir kitus Baltijos kraštus, ypač atkreipė dėmesį pajungti Maskvai industrializaciją. Iš karto buvo suardytas tradicinis Lietuvos ūkis ir tarptautiniai ekonominiai ryšiai. Maskva siekė sukurti naujas darbo vietas atgabentiems kolonistams. Industrializacija buvo taip patvarkyta, kad Lietuvos respublikinis ūkis būtų priarištas prie Sovietų Sąjungos. Lietuvoje buvo sukurti didžiuliai fabriai,

kuriems žaliavas reikėjo atvežti iš kitų respublikų. Tokiu būdu išliko Jonavoje ir Kėdainiuose milžiniški fabriai, kuriems žaliavas atveždavo geležinkeliais tūkstančius kilometrų. Bet čia sovietams rūpėjo ne tiek ekonominiai reikalai, kiek kolonizaciniai interesai. Be to, per realizaciją ir kolektyvizaciją buvo siekiama sukurti naują proletarą. Naujai sukurtų fabrių darbininkai buvo atvežami iš Rusijos kaip specialistai, neatsižvelgiant į jų kvalifikaciją.

Atvykėliams būdavo sudaromos patogios sąlygos įsikurti ir įsidarbinti. Daug kur Rusijoje buvo skelbiama ir raginama vykti į Lietuvą, kur garantuojamas aprūpinimas butu ir darbu. Atvykėliai be eilės gaudavo butus, kai vietiniai gyventojai turėjo laukti 10-15 metų. Be to, atvykėliai naudojami kitomis priemonėmis: paroduotvėmėms, ligoninėms, poilsio namais.

Žymi dalis tokių atvykėlių buvo kariškiai, kurie likdavo gyventi Lietuvoje. Jie kaip Didžiojo Tėvynės karo dalyviai veteranai naudojami ypatingomis privilegijomis ir teisėmis, ypač kiek tai lietuvių ir patikimaisi uždaviniams karininkai. Jų uždavinys buvo — kelti masių proletarinę svietimą. Skačiuojama, kad Baltijos valstybėse buvo apgyvendinta 2 milijonai kolonistų. Jie aktyviai jungėsi prieš Lietuvos partizanų judėjimą. Apgyvendinami Baltijos šalyse, jie sukėlė didelį butų trūkumą.

Kolonistai visuomet buvo ne-

drauginę Lietuvai. Jie rėmė okupaciją, įsijungė į „Jedinstvo“ organizaciją, iš jų buvo sudaromi OMON'o būriai.

Reikia stebėtis, kad Lietuva nebuvo tiek atsiesta kolonistais kaip Latvija, kur latviai tapo mažuma savo tėvynėje. Lietuvoje vyko stiprus partizaninis judėjimas, sukliudęs kolonizaciją. Dėl atklausos pasipriešinimo lietuviai neliko tautinė mažuma savo krašte. Partizanai atvykėlius sutikdavo su griežtais reikalavimais. Kai kuriose vietovėse būdavo paskelbiamas ultimatas atėjujams per tam tikrą laiką palikti Lietuvą. Partizanų vadovybė išleido atsišaukimus rusų ir lietuvių kalbomis: jeigu ateiviai per mėnesį neišsikels, tai bus griežtai nubausti partizanų vartojamomis bausmėmis.

Rusijoje pasklido gandai apie smarkiai veikiančią „banditų“ judėjimą Lietuvoje. Todėl daugelis suabejojo, ar verta rizikuoti savo gyvybe. Dėl partizanų užplūdinėjimo kolonistai buvo apgyvendinami miestuose, kur juos grynė okupanto tankai ir NKVD. Po Stalino mirties kolonizacija į Lietuvą ir Estiją buvo sumažėjusi dėl vidinės kovos partijos viršūnėse. Bet atėjus prie valdžios N. Chruščioviui, vėl padidėjo.

Rusiečiai kolonistai apgyvendinti Baltijos valstybėse neteisėtai. 1949 m. Genevos konvencijos III d., 49 str. sako, kad okupuojanti valstybė neturi teisės apgyvendinti savo šalies piliečių jos okupuotoje teritorijoje. Sovietų Sąjunga šią konvenciją yra ratifikavusi 1954 m. Taigi Baltijos valstybės turi siekti, kad Rusija, kuri yra paveldėtoja Sovietų Sąjungos,

JAV lietuvių stipendijos — Vilniaus technikos universiteto studentams

Šiuos naujuosius mokslo metus pradėjome šv. Kazimiero bažnyčioje. Iškilmingas Mišias aukojo bažnyčios rektorius kunigas Jonas Boruta. Giedojo mūsų universiteto choras „Gabija“.

Visi, kurie dalyvavo šiose iškilmėse, niekada nepamirš patirto dvasinio įspūdžio. Aš irgi išgyvenau didelę palaimą: studentas grįžta į bažnyčią! Jaunuolių veiduose išgelgiau naują šviesą. Kun. Jono Borutos pamokslas, Mišių didybė manys paskelbiamas ultimatus atėjujams per tam tikrą laiką palikti Lietuvą. Partizanų vadovybė išleido atsišaukimus rusų ir lietuvių kalbomis: jeigu ateiviai per mėnesį neišsikels, tai bus griežtai nubausti partizanų vartojamomis bausmėmis.

Rusijoje pasklido gandai apie smarkiai veikiančią „banditų“ judėjimą Lietuvoje. Todėl daugelis suabejojo, ar verta rizikuoti savo gyvybe. Dėl partizanų užplūdinėjimo kolonistai buvo apgyvendinami miestuose, kur juos grynė okupanto tankai ir NKVD. Po Stalino mirties kolonizacija į Lietuvą ir Estiją buvo sumažėjusi dėl vidinės kovos partijos viršūnėse. Bet atėjus prie valdžios N. Chruščioviui, vėl padidėjo.

Rusiečiai kolonistai apgyvendinti Baltijos valstybėse neteisėtai. 1949 m. Genevos konvencijos III d., 49 str. sako, kad okupuojanti valstybė neturi teisės apgyvendinti savo šalies piliečių jos okupuotoje teritorijoje. Sovietų Sąjunga šią konvenciją yra ratifikavusi 1954 m. Taigi Baltijos valstybės turi siekti, kad Rusija, kuri yra paveldėtoja Sovietų Sąjungos,

sileidusius, varganos dvasios studentus be idealų ir ateities. Kaip tik todėl pritariu minčiai rengti rugsėjo pirmosios iškilmes bažnyčioje. Ir neapsirikau. Tikiuos, kad per mokslo metus ne kartą mes bursimės toje šventovėje.

Kodėl šia tema pradėjau savo straipsnį? Ogi noriu pabrėžti, kad be dvasinio tyrumo, be doros sunku kalbėti apie asmenybės brandą. Atėjo sunkus metas, kai priėjome ekonominę bedugnę: visko trūksta, valstybės skiriamos lėšos menkos, kad galėtume įrengti universiteto laboratorijas pagal paskutinių technikos žodį. Antra vertus, spekuliacijos, vagysčių, kombinacijų voratinkliai įpajuoja vis daugiau jaunuolių. Kam jam vargti su tomis studijomis, gyventi pusbadžiu, galvoti apie tai, kaip pačiam išsimaitinti, jeigu gali lengvai susizerti tūkstančius kokių nors biznio šakojų? Ir tik gilus dvasinis pasaulis, tautos samprata gali pakeisti jaunuolio nuostatas.

Ie tiems jauniems, siekiantiems mokslo, turime padėti. Kaip įmanydamai sukamės, o čia dar į talką atskubėjo JAV lietuviai. Columbijos universiteto profesoriaus Rimo Vaičiūčio iniciatyva organizuotos stipendijos mūsų studentams — didelė ne tik materialinė, bet ir moralinė parama.

Vilniaus technikos universitete prof. R. Vaičiūčio iniciatyvai teikiama didelė prasmė: patvirtinome JAV lietuvių stipendijų skyrimo nuostatus, taip pat stipendijų tvarkymo komisiją. Pirmasis stipendijas jau paskyrė. Jas įteikėme doktorantams Dariui Mykolaičiui, Linui Norkei, magistrui Antanui Lataku. Tai labai gabūs, perspektyvūs jaunuoliai. Amerikiečių mecenatų Jono ir Giedrės Stankūnų, Aleksandro Vasiliausko ir K. P. Devenio skirti doriai palengvins vaikams siekti mokslo.

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie vienaip ar kitaip remia mūsų aukštąjį mokyklą. Jų lėšos visada bus panaudotos pagal paskirtį. Dėkojame ir prof. Rimui Vaičiūčiui, kuris ir toliau rūpinsis šiuo tauriu reikalu.

O mes Lietuvai rušime aukštos kvalifikacijos inžinierius, gerus žmones, Lietuvos patriotus.

Prof. Edmundas
ZAVADSKAS
Vilniaus technikos universiteto
rektorius

Ventės Rago švyturys ir paukščių žiedavimo stotis.

Nuotr. Viktoro Kučo

NIEKAM NEREIKALINGI

JURGIS JANKUS

3 — Gerai. Kai persikelsim į aną pusę, gal galėsime ir Paryžį pasiekti. Aš irgi norėčiau pamatyti visų šiek tiek pasimokiusių svajone, — pasakiau.
— Tai, sakai, kad prancūziškai gerai įkerti?
— Neblogai. Ne taip, kaip lietuviškai, bet įkerti.
— Tai gal galėtum ir mane pamokyti?
— Jeigu tik nori. Kelias sutrupėms, — ir pradėjom: — Aš einu, tu eini, mes einam; aš einu per laukus, tu eini per laukus, mes einame per laukus.
Besišnekučiuodami kiek atsilikome nuo būrio ir priėjome kelutį, iš mūsų vieškelio bėgantį tiesiai į šiaurę. Ir tokį tiesų, kad atrodo, jog kitas jo galas remiasi į begalybę. Nieko nesakydamas, pasukau į jį. Taip buvom įstraukę į prancūzišką šneką, kad mano bendrakeleivis to net nepastebėjo. Tik galiuką paėjus, susigriebė.
— Kur dabar mes? — sustojo ir metė akį į kitus nuo mūsų tolstančius.
— Kodėl čia? — pridėjo, kai aš nesumečiau ką pasakyti.
— Nenoriu Elbės, — trumpai pasakiau.
— Bet kodėl? Anksčiau ar vėliau juk reikės į aną pusę persikelti. Nerasim tilto, plauksim. Žinau, kad vanduo bus šaltas, bet neužmiršk, kad Elbė atiteka iš pietų.
— Ne, Elbė ne man. Bent čia ir dabar ne man.
— Bet kodėl? — spyrė.
— Nemoku plaukti, — visiškai atvirai pasakiau. Pirmą kartą savo neilgam gyvenime. Iki tol niekam

nebuvo to nė prasitaręs. Kad nemoku plaukti, man buvo didžiausia sarmata prisipažinti.

— Nė kiek?
— Nė kiek.
— Ne didelė bėda. Lietuvoje nebuvo upės nei ežero, kurių nebūčiau perplaukęs. Padėsiu. Susirasim kokius vartus ar ką nors. Pamatysi, kol išsikapstysim ligi kito kranto, plauksi gal neblogiau už mane. Išmoki plaukti, nedaug tereikia. Žmogus savaime neskęsta, tik reikia igusti, ir viskas. Kai įprasi, iš vandens nebus galima išvartyti.
— Vandens nebijau, tik nenoriu tokiose sąlygose mokytis. Nenoriu nei pats į dugną, nei kitą ko gera su savim nutraukti. Tamsta gelbėkis savo keliu, leisk man gelbėtis savo. Noriu tikėti, kad abu keliai bus geri. Ko gera kada nors susitiksim, po Paryžių išsinarstysim ir kur nors ant Senos kranto susėdę kiekvienas apie savo kelią papasakosim. Gal net prancūziškai. O dabar paklausyk. Girdi tuos bum - bum? Ar neatrodo, kad mūsiškiamis vargu ar pasiseks jiems už akių užbėgti.
Mano bendrakeleivis paklausė, papurtė galvą.
— Čia vokiečiai. Rusai nori paėlibi vokiečių armijai užbėgti už akių, o vokiečiai, aišku, neeis. Šiandien pašnekinau vieną karininką ir paklausiau, ar Brandenburgas jau užimtas. Pasakė, kad per pietus dar nebuvo. Jis sparnų irgi neturi. Kad ir važiuoti, bet vis tiek gerokai prilaikomi.
Nesileidau įtkinamas, ir persiskyrėm. Jis įkypai per šviežiai suakėtą lauką smagiu žingsniu nusivijo savuosius, o aš tarp šviežiai suakėtų pavasariųjų dirvų nutiestu keliučių ir nežinia. Jie nors turėjo aiškia viziją — Elbė, o aš į vieną nežinia, kuri atrodo, atsišėmėsi ir begalybę.

Pasijutau taip vienišas, kad nors kauk. Jeigu ne

tas Elbės dievai žino kokio platumo ir kokio gilumo vanduo, būčiau tuoj pasukęs paskui mokytoją. Vaikystę sukrėtę išpūdžiai kartais supančioja žmogų visam amžiui. Sakau kartais, nes nežinau, ar visada ir ar visur.

Stirbiai Pjauneliuose kasė kūdrą. Sakė vasarą bus gyvuliams atsigerti, o rudenį linams merkti. Kasė ilgai. Iš pradžių pradėjo plačiai, o paskum kraštai ėjo žemyn nuožulniai ir į apačią kūdra traukėsi, mažėjo. Kai pabaigė, vyrų vaikščiojo dugne net sumažėjo, o senojo Stirbio plikę galėjai matyti tiesiai iš viršaus. Dar dugną belyginant, apie kojas ėmė rastis vandens, ir jie sprendė, kad ligi rytojaus vandens jau bus pusė kūdros. Nežinau, kiek rytojaus dieną prisisunkė vandens, nei kiek dar kitą. Brolis tada jau ganė karves. Kai Pjauneliuose karvės sugulė, nubėgavo ir aš. Kūdra jau buvo sklidiną vandens, o vaikai lakstė aplinkui ir vienas kitą ragino maudyti, bet niekas nepuolė. Kūdroje nebuvo slogčio, ir kurį įsikibus galima būtų pasitaškyti, o be jo, nors vienas kitas gal ir galėjo kiek paplaukti, buvo nedrašu į tokią gylbę šokti.

Burkaus pusbernis netoliese akėjo dirvą. Pabaigęs akėti, paleido arklius į Pjaunelius, o pats atėjo prie kūdros.

— Tai ko dabar į tą vandenį žiopst, kodėl nesimaudot? — prašėno atėjęs.

— Kad nė vieno slogčio dar nėra, — kažin kuris pasakė.

— Slogčio? O kam jum tas slogtis. Ar be jo plaukti nemokat?

— Truputį mokam, bet kad čia labai gilu.

— Ir gerai, kad gilu. Kur gilu, gali ne tik plaukti, bet ir panardyti. Žiūrėkit!

(Bus daugiau)

IŠ LIETUVOS PARTIZANŲ KOVŲ LAUKO (9)

AUDROS IŠBLAŠKYTA ŠEIMA

Nors šios serijos 8-ame straipsnyje rašiau, kad Tauro partizanų apygarda, smarkiai nukentėjusi nuo išdavystių, 1952 m. buvo sunaikinta, tačiau Lietuvos spaudoje vis būna paskelbta įdomių ir prisimintinių epizodų, kai buvusių kovų vietas ir išlikusius gimines bei pažįstamus aplanko gimines iš JAV. Toks epizodas aprašytas ir laikraščio „Gėlupis“ 1992.VIII. 28 nr. straipsnyje „Audros išblaškyta šeima“.

Ten rašoma, kaip raudonoji audra išblaškė Kisielių šeimą, kai vieni vaikai pateko į Vakarų, o vienas iš Lietuvos partizanų palikuonių brolių – Juozas – buvo išvežtas į Sibirą, o kitas brolis – Jonas – žuvo partizanų mirtimi. Šią vasarą iš JAV atvažiavęs aplankyti savo gimtinės brolis dr. Petras Kisielis su sesers vyrų dr. Antanu Razma. Čia svečiai susitiko ir su Jono Kisielių bendraklasiu „Žiburio“ gimnazijoje ir būsimuoju ginklo broliu Jonu Matukevičiumi-Danieliumi. Šis ir papasakojo, kaip jie su Jonu Kisieliu išėjo į mišką ir partizanavo, vėliau sutikę tokį likimą.

„Ta lemtinga 1945 metų balandžio rytą būrys partizanų nakvojo Žemaitkiemyje Bacvinkų sodyboje. Dar buvo neišsiskaidęs rytmecio rūkas, šeimininkė ruošė vyrams pusryčius, kai sargybinis pranešė, kad sodybą supa NKVD kariuomenė. Prasidėjo mūšis su žymiai gausesniais priešo pajėgumais. Paskutiniai sodybą paliko „Danielius“ ir „Arsūsis“ (J. Kisielis). Prie vartelių draugą pakirto kulka. „Danielius“ su „Dešiniu“ bandė nešti draugą, bet šis pranešė: „Palikit“. Paruošę jam granatą partizanai pasitraukė. Jonas Kisielis čia pasitiko savo lemtį. Per šį susišaudymą žuvo dar du partizanai ir apie 10 rusų...“

B. Stanelytė straipsnį baigia šiais žodžiais: „Grįžęs gimtinėn, Petras Kisielis aplankė sodybą, kurioje žuvo jo brolis, taip pat Skersabalio kapinaites, kur gražiame kalnelyje ilgą laiką išsėjosi jo brolio palaikai...“

Brolių Juozo ir ypač Jono idealizmas tikriausiai įkvėpė ir laisvėje gyvenantį brolių dr. Petrą rodyti retą artimo meilę, gydant ligonius (žinau, būdavo nemažai atvejų, kai už kai kurių lietuvių gydymą negaudavo ar net neimdavo jokio atlyginimo) ir dirbant įvairiose organizacijose su vieninteliu tikslu, kad Lietuva vėl būtų laisva ir lietuviybė išviliuota gyva, ko ypač siekia Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, kurios vienu iš vicepirmininkų ir yra dr. P. Kisielis.

VIENINTELIS PARTIZANŲ SUVAŽIAVIMO LIUDININKAS

Iš Tauro apygardos persikelkime į Priskelimo apygardą, apėmusią Šiaulių, Joniškio, Radviliškio apylinkes ir vakarinę dalį Žemaitijos. Praeitą vasarą dienraštis „Lietuvos aidas“ paskelbė ilgesnį pasikalbėjimą su Viktoru Šniuoliu, kuris 9 metus ištvėrė bunkeriuose ir 7 Sibiro katorgoje. V. Šniuolis – tai buvęs Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio (LLKS) prezidiumo visuomeninės dalies viršininko pulk. J. Sibailos-Merainio adjutantas, ejes Priskelimo apygardos vado pareigas, kovose už Lietuvos laisvę netekęs tėvo, sesers ir vyresniojo brolio. Kaip

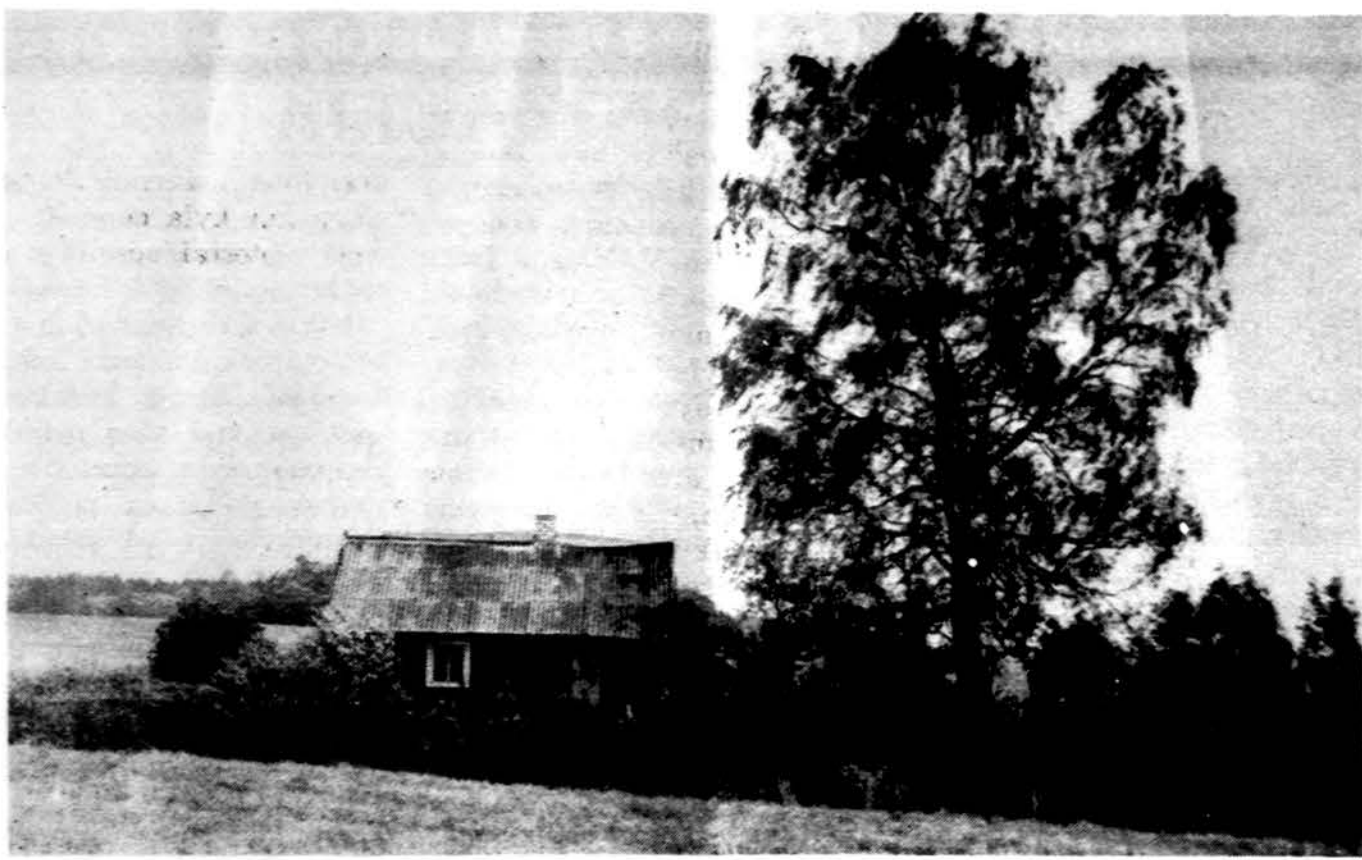
pareiškė „Lietuvos aidas“ atstovui L. Paleckiiui, jis esąs „vienintelis visos Lietuvos partizanų suvažiavimo, įvykusio Priskelimo apygardos štabo būstinėje, liudininkas...“

Ką dabar veikia V. Šniuolis? Jis yra partizanų perlaidojimo komisijos pirmininkas. Apie dabarties darbus bei uždavinius Šniuolis taip pasakoja: „Svarbiausia – deramai palaidoti ir įamžinti pavardes, kad ir ateinančios kartos žinotų. Štai kaip gražiai pagerbė savuosius 54 partizanus ariogalėčiai – šalia jų amžino poilsio vietos pastatė koplyčią. Šiauliuose, susirinkę visus žuvusiuosius iš mūsų krašto, pastatysime varpinę, kurioje bus imontuotos plokštės... Vos ne pusantrų metų beveik keliais išvaikiojau sodybą Radviliškio rajone, Antaniškių kaime. Su buvusio šeimininko sūniumi nustatėme vietą, kur, dabar po jau užasfaltuota aikštele, buvo akmenimis grįstas šulinys gyvuliams girdyti... Išlaužė asfaltą metro gylyje radome trijų žmonių palaikus, dar du metru giliau – dviejų. Tie pirmieji trys – mano brolis Vytautas (Vytenis), prezidiumo sekretorius Petras Bartkus ir Tautinio skyriaus viršininkas Bronis Liešis...“

Pabrėžęs, kad brolių atpažino „iš kaukolės, iš dantų, kurių vienas buvo užplombuotas, o kito nuskilęs kamputis“, V. Šniuolis atsakymą baigė šiais žodžiais: „Viską padarysiu, kad bendražygių atminimas būtų išsaugotas. Jau daromas varpinės projektas. O mes toliau renkame, tiksliname medžiagą apie žuvusiuosius“.

KIEK KITAIP INFORMUOJA DOKUMENTAI

Tačiau „Tremtinio“ 1990 m. nr. 15 šių trijų partizanų žūtis kiek kitaip aprašoma, minint ne Antaniškių kaimą, bet Užpelkių mišką ir skirtingus Bartkaus bei Liesio vardus. Ten rašoma, kad po partizanų vadų suvažiavimo 1949 m. vasario mėn. Radviliškio rajone Pasi-priešinimo sąjūdis tampa cent-

Senas beržas Lietuvos laukuose.

Nuotr. Viktoro Kučo

ralizuotu Lietuvos laisvės kovų sąjūdžiui. Daliniai rinkdavo žinias apie kiekvieną mūsų ir žuvusius, informuodavo aukštesnę vadovybę raportais. Toliau pateikiama autentiška 1949 m. rugpjūčio 13 d. kautyinių medžiaga:

„Jos įvyko „Priskelimo“ apygardoje, Radviliškio raj., Užpelkių miške. Kautyinėse žuvo: 1. Partizanas Žadgaila – Vytautas Bartkus iš Pakaburnio km., Raseinių valsč. – Vakarų srities vadas, LLKS prezidiumo vado adjutantas. 2. Partizanas Naktis, Eglis – Antanas Liesis, prezidiumo narys, visuomeninės dalies tautinio skyriaus viršininkas. 3. Partizanas Vytenis, Svajūnas – Vytautas Šniuolis, „Priskelimo“ apygardos viršininkas. Šiuos partizanus išdavė ryšininkas Bronius Petrėčius iš Šarkučių vienkiemio...“

Jei tai tikrai citata iš dokumento, tai vertiau tikėti jai, o ne Viktorui Šniuoliui, partizanų perlaidojimo komisijos pirmininkui, kurio atmintis prisimenant žuvusiųjų ypač vardus galėjo ir sušlubuoti, nors savo brolio vardą ir slapyvardę teisingai prisimena. Neaiškumu kelia ir tai, kaip lavonai iš Užpelkės miško atsirado Antaniškių kaime? Nors galima prileisti, kad rusai su pagelbininkais sribais juos ten nugabeno ir išmetė, kad žmonės juos matytų ir pasibaistų.

PERNARAVOJE PERLAIDOTI PARTIZANŲ PALAIKAI

„Tremtinio“ š.m. liepos mėn. nr. rašoma, kad liepos 5 d. Pernaravos miestelyje, Kėdainių

VIENA DIENA TĖVIŠKĖS SODE

Kiekvienas, pirmą kartą apsilankęs savo gimtinėje, grįžta atgal su savais išgyvenimais, nuotykiams ir mintimis. Momentai, išgyventi be žodžių, dažnai palieka širdyje giliausius pėdsakus.

Buvau dvejų metų, kai tėvai mane išsivežė iš Lietuvos. Ši kelionė atgal buvo man pirma. Tą dieną, kai vykau į savo gimtąją vietą, buvo taip pat ir mano gimtadienis. Pirmiausia sustojome kapinėse, kur palaidoti mano seneliai. Čia kapai paskendę gėlėse. Medžių šešėliuose jaučiasi ramybė ir gili senovė..

Kai atvykau prie gimtojo namo, kieme jau laukė giminės su gelėmis ir džaugsmo ašaromis. Veidai buvo nematyti, bet vis tiek nesvetimi. Žengdama per namo slenkstį, širdyje žinojau, kad tie mano žingsniai nepirmi: jų būta daug, tikrai labai seniai. Kambaryje stovėjo vaisėmis apkrautas stalas. Kėdė, kuri skirta man, apvainikuota ažuolo lapų vainiku. Perejau visus kambarius, bet nieko neatsiminiau. Papietavę išėjome į kiemą.

Pavakare nuo visų pasitraukiau į laukus. Norėjau pabūti viena, kad akys ir širdis netrūktomai sugertų ir save visą aplinką. Pievose jau leidosi

migla, primindama man vaikystėje Vokietijoje matytas panašias pievas. Ir pasijutau, kad visi prabėgę metai buvo sustoję vietoje.

Jau buvo vėlyva naktis. Reikėjo skirtis. Nueidama visuomet palieki dalį sąvės kiems ir nusinėsi dalį kitų su savimi.

Vida Blyskienė

JUODOJI MAZUTO BANGA NEMUNE

Kaip jau buvo pranešta, rugšėjo 27 d., apie pirmą valandą nakties Baltarusijos Gardino srities Mosty medžio apdirbimo kombinato teritorijoje išlietas mazutas smarkiai užteršė Nemuną. Jo gelbėti Lietuvoje buvo pasitelkti aplinkos apsaugos departamento, regioninės agentūros darbuotojai, krašto apsaugos ministerijos pajėgos, daug prisidėjo ir vietos apylinkių gyventojai, Druskininkų merija. Spalio 5 d. iš esmės nebeliko pavojaus, kad bus užterštos Kauno marios ir sutrukdytas Kauno hidroelektrinės darbas, nors avarijos padariniai atsilieps Nemuno ir marių florai bei faunai.

Iš Nemuno surinkta daugiau kaip 20 tonų mazuto. Jis atgabentas į uždara akcinę bendrovę „Biocentras“, kuri biologiniu būdu jį perdirbs. Upe dviejose vietose yra pertvarta dvigubomis šiaudų užtvaramis – ties Druskininkais, prie Ratnyčėlės žiočių ir aukščiau Alytaus. Lietuvos teritorijoje labai nukentėjo Nemuno pakrantės.

Patarimus mes duodame kibi-rais, o patys juos priimame iš kitų tik lašais.

V.L.R.

W. R. Alger

Misionierių bažnyčia Vilniuje – lietuviškojo baroko pavyzdys (XVIII a.).

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sažiningas Patarnavimas
- MLS. Kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas **vegtul**
- Perkame ir Parduodame Namus, Apartmentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaidą.

BELL-BACE REALTORS
J. BACEVICIUS
6529 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60629
(312) 778-2233

INCOME TAX — INSURANCE

- Namų pirkimas ir pardavimas
- MLS kompiuterių ir FAX pagalba
- Veltui namų įvertinimas
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- **Visi agentai kalba lietuviškai!**
- Nuolaidą pensininkams

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100

BALYS BUDRAITIS

Asmeniškai patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite BUDRAIČIUI
Bus. 312-585-6100, res. 312-778-3971

FOR SALE

77 St. & Kostner 3 bdrm., 2 baths, large kitchen, family rm., finished bsmt.; 2 car garage; major appliances. Excellent condition. Call 312-582-2950

Statome namus Vilniuje. Turime žemės sklypus ir statybos darbininkus. Ieškome užsakovų. Skambinti šiuo Vilniaus telefonu: **73-14-73.**

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio žalos mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI:
Turiu Chicago miesto leidimą. Darbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

312-779-3313
KLAUDIJS PUMPUTIS

Moving — Kraustymas
Profesionalus patarnavimas prieinamomis kainomis. Jums patogiu laiku. Draudimas garantuotas. Kreiptis:
Vytas: tel. 312-436-5219
Gediminas: tel. 312-925-4331

FOR RENT

Išnuomojamas šviesus 2 mieg. 4 kamb. butas pusrūsyje, Brighton Pk. apyl. Šaldytuvas ir vrykta. \$250 į mėn. + „security dep.“ **Kreiptis: 312-847-2614.**

FOR SALE

Parduodami 2 raš. stalai, svarstyklės, kopijavimo mašina NP 120 Cannon, staliukas, raš. mašinėlė. **Tel. 312-847-2614**

IEŠKO DARBO

Moteris, turinti „nursing assistant“ pažymėjimą ieško darbo prižiūrėti senelius ar ligonius ir gyventi kartu. Ji turi vyrą ir 6 m. sūnų. Kreiptis: **413-554-7616 (Wisconsin)**

U.S. Savings Bonds Make Great Gifts.

A public service of this newspaper

DRAUGE GAUNAMI NAUJAUSI LEIDINIAI

KOMPOZITORIAUS ALEKSANDRO KAČA-NAUSKO asmenybės bruožai ir muzikinė veikla, atsiminimai. 60 psl.	\$2.00
ŠVENTASIS RAŠTAS. SENASIS TESTAMENTAS. PRANAŠŲ KNYGOS. Kun. A. Rubšys. 670 psl.	\$12.00
ŽVILGSNIS Į DABARTĮ, atsiminimai, apmąstymai. Liudas Dambrauskas. 230 psl.	\$10.00
ATEITININKŲ DVASIA NEPALŪŽO, atsiminimai. Antanas Masionis. 213 psl.	\$10.00
TIKIU, I, II, III, IV, V dalis. Katalikų tikybos vadovėliai versti iš italų kalbos. Vaikams ir jaunimui. .... Visi po	\$5.00
MIŠIOLĖLIS, sekmadienių ir svarbesnių švečių mišios. 1198 psl.	\$27.00
KUNIGAİKŠCIO RADVILO ŽEMĖLAPIS. 1613 metų žemėlapiu aptarimas. Alg. Gustaitis. 156 psl.	\$10.00
TAI JUMS KALBĖJAU, šventės ir šventėjų, V tomas. L. Tulaba. 449 psl.	\$10.00
AŠ NELAUKSIU, KOL UŽAUGSIU, eilėraščiai vaikams. L. Žitkevičius. 33 psl.	\$3.00
LIETUVIŲ KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA. Nr. 10. 327 psl.	\$10.00
UŽRAŠAI JURGIO MATULAIČIO. Red. Ona Mikailaitė. 368 psl.	\$12.00
KRISTAUS MOKSLO ŠVIESA. Kun. J. Velutis. 330 psl.	\$7.00
ATSIMINIMAI NEPRIKLAUSOMYBĖS KĖLIAIS. Martynas Yčas. 700 psl.	\$20.00
MARGU RAŠTO KELIU, apysaka. Alė Rūta. 281 psl.	\$5.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti. Užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

atlanta vėl siūlo oro kargo siuntinius; pristatoma per 10-14 darbo dienų, bet kaina...

KAINA -tik \$ 2.75 už svarą.

Siuntiniai turi būti pristatyti iki ketvirtadienio.

Virš 50 svarų - \$ 2.50

atlanta IMPORT EXPORT
Trumpiausias kelias į Lietuvą

SIUNTINIAI PRISTATOMI Į NAMUS
LAIVO KONTEINERIS IŠSIUNČIAMAS SPALIO 13 D.
ATVEŽKITE ARBA ATSIŪSKITE UPS

Vieno svaro kaina - 69 centai, minimumas - 20 dol.

Virš 100 svarų - 58 centai

2719 W. 71st ST.
CHICAGO, IL 60629

IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.

1-800-775-SEND

IŠ CHICAGO, SKAMBINKITE (312) 434-2121

Kunigų seminarijos bokštai Kaune.

JIE DIRBO LIETUVOS POGRINDYJE

ANTANAS LAUKAITIS

Viena seniausių ir turtin-
giausių panemunės vietovių yra
Veliuona, istorijos šaltiniuose
jau minima 1291 metais ir
Prūsijos kronikininko vadina-
ma Junigėdos pilimi. Tik nuo
1315 metų kryžiuočių šia
vietovę vadina Veliuonos vardu.
Pirmojo pasaulinio karo metu
Veliuona labai nukentėjo, ta-
čiau Nepriklausomybės metais
ji atsistatė, ir kultūrinis bei
meninis gyvenimas ten buvo
gražus. Būnant Lietuvoje, man
teko lankytis šiame istoriniame
miestelyje ir čia susipažinti su
labai įdomiu filosofu-rašytoju ir
buvusiu rezistenciniu veikėju
Pranu Antalkiu-Mikalaisku.
Gimęs 1923 m. Antalkiuose, ne-
toli Vilkijos, jis jau 1939 m.
pradėjo rašinėti į moksleivių
žurnalus. Mokėsi „Aušros“
gimnazijoje Kaune, tačiau 1939
m. pasirodė pirmieji sunkios
ligos, kaip dr. V. Kuzma sakė,
tai kaulų vėžio pradžia pa-
žymiai. Grįžta jis atgal į
Vilkiją ir čia toliau mokosi.
1941 m. galutinai suserga, guli
lovoje, yra motinos išlaikomas ir
gyvena labai skurdžiai. Tačiau,
sunkiai sirgdamas, prie lovos jis
įsitaisto staliuką ir rašo apie
Lietuvos knygnešius, tautosako-
s rinkėją kun. A. Jušką ir
kita. 1942 metais jis vežamas į
Tilžę pas sveikatos filosofijos
kūrėją Vydūną, kurį jis pažinojo
iš anksčiau, kai tas atvykdavo
į Vilkiją pas savo bičiulius
vegetarų būrelio narius ir taip
pat su mokiniais labai nuošird-
žiai kalbėdavosi. Vydūnas ir
rašytojo gyvenimą įėjo kaip
ypatingas geradarys. Jis nie-
kuomet nepamiršo Vydūno pa-
sakymo, kad beveik visą ligos
yra gėdingas reiškinys ir visas
jas, be jokios išimties, galima
sėkmingai nugalėti. Rašytojas
Antalkis pasakojo, kaip vieną
kartą Vydūnas užkalbino moks-
leivius ir pakvietė juos palenk-
tyniauti. Jauniesiems moksleiv-
iams toks kvietimas pasirodė
tiesiog neįtikėtinas, tačiau jie
sutiko bėgti 300 metrų lenkty-
nes. Ir koks buvo visų nuste-
bimas, kai Vydūnas šį nuotolį
atbėgo pirmas, pralenkdamas
apie šias lenktynes pasklido po
visą Lietuvą.

Nuvykęs į Tilžę ir būdamas
jau visiškai ligonis, P. Antalkis
labai atidžiai klausė visų Vydū-
no patarimų, vėliau labai rim-
tai gilinais Vydūno sukurtos
sveikatos filosofijos sistemon,
beveik atmintinai išmoksta jo
parašytą knygą „Sveikata, jau-
numas, grožė“. Jis visiškai
nustojo valgyti mėsą, labai
griežtai laikėsi naujai surastų
tiesių ir pamažu rado kelią į
sveikatą. 10-tį metų išgulėjęs
lovoje ir pasmerktas greitai
mirčiai, šiandien mano sutiktas
rašytojas ir filosofas P. Antalkis-
Mikalas, sulaukęs jau kone

70-ties metų, yra žvalus, darbin-
gas ir turintis labai gerą atmintį.
Karo metais rašytojas
„Savaitės“ žurnale spausdina
grožinius kūrinius, per radiją
skelbiama pirmoji medžiaga
apie Vydūno sveikatos filosofiją.
1943 metų rašytojo St. Tamulai-
čio ruošiamoje antologijoje P.
Antalkis pasirodo su rašiniu iš
„Pagoniškių legendų“ ciklo. Jis
buvo paruošęs apsakymų rinki-
nį ir romaną, kur pasmerktos
stalininės deportacijos į Sibirą,
už ką vėliau ir jis pats buvo
pasmerktas užmarščiui. Jis rašo
apie Oskarą Milašį ir J. Ke-
liučio „Kūrybos“ žurnale
apsakymą „Žaibams susikry-
žiuavus“, kuriam iliustracijas
parūpina vokiečių dailininkė
Otilijos Will.

Nuo 1941 iki 1951-ųjų metų
zuli lovoje ir kojose turi
nesugyjančias žaizdas. Čia rašo
apie Vydūną, M.K. Čiurlionį, K.
Simonį, R. Tagore, M. Gandhi,
dramą apie Vytautą Didįjį ir kt.
Besilaikant Vydūno filosofijos,
pamažu visos ligos dingsta, ir jis
gauna darbą Vilkijos statybos
skyriuje redakcijos techniniu
darbuotoju. Jis, kaip sovietams
nepalankus rašytojas, okupantų
visiškai ignoruojamas, o po
išspausdintos apybraižos apie
kunigą Jušką, buvo labai smar-
kiai užpultas. Siūlyta net iš dar-
bo išmesti, tačiau dėl silpnos
sveikatos darbe paliktas.

Okupacijos metu gana anksti
įsijungia į pagrindinį ir
rezistencinį gyvenimą. Artimai
bendradarbiauja su mano
ankščiau aprašyta V. Andziulio
pagrindine spaustuve, kur
išleidžiama „Nepažįstamas
Vydūnas“, „Pagoniškos legen-
dos“, romanas apie 1863
metų sukilimą, daug reli-
ginių leidinių, knygelės apie
krikšto sakramentus, Eucharis-
tiją, pasikalbėjimai mažiaus-
siems, apie palaimintąjį Jurgį
Matulaitį ir kitus. Jis yra kvie-
čiamas į slaptą įsikūrusius ra-
telius Kaune, Palangoje, Pane-
vėžyje ir Šiauliuose. 1985
metais išrenkamas Kraštotyros
draugijos garbės nariu. Vienas
didžiųjų darbų, tai nuo 1975
metų pradėtas leisti pagrindinis
laikraštis „Katakombos“, kuris
ir dabar, atgavus Nepriklausomybę,
leidžiamas kaip almanachas ir
nemokamai platinamas
Lietuvos kultūrinėms įstaigoms
bei moksliniams institutams.

Svečiuojantis vaisinguose P.
Antalkio namuose, labai įdomu
buvo padiskutuoti visais, ne tik
kultūriniais, bet ir dabartinės
Lietuvos politikos klausimais.
Rašytojas – tai tikra gyvenimo
enciklopedija, žino apie viską,
ko tik bepaklaustum. Jo mintys
ir nuomonė ne visuomet sutinka
su dabartine Lietuvos politika.
Tačiau jis, kaip ir visi kiti mano
sutiktieji pagrindinio veikėjai,
Sibiro tremtiniai, buvę kaliniai

bei partizanai, mano didžiausiam
nustebimui, netrošksta
keršto buvusiems savo skriaudėjams,
bet nori, kad kuo greičiau
pasibaigtų tarpusavio ginčai,
politinės rietenos, geresnių
valdžios vietų medžiojimas ir
ta didžiulė netvarka, kuri dabar
yra Lietuvoje. Rašytojas mano,
kad dabar per tuos visus asmeninės
gerovės ieškojimus visai pamirštas
patriotiškumas.

Domas Akstinas-pagrindinės spaudos rinkėjas

Kaune yra įsisteigęs gyvojo
žodžio almanachas „Ažuolynas“,
kurio paskutinis, jau 10-sis
viešas vakaras vyko Kauno
viešojoje bibliotekoje. Pilnutėlė
salė klausėsi įspūdingų
pogrindinės spaudos kovotojų
atsiminimų. Labai įdomiai
nuskambėjo Domo Akstino
tariamasis žodis. Jis savo
gyvenime padarė tikrą stebuklą,
kaip sako jo bendradarbiai –
iš pelenų prižadino žuvusio
Laisvės Paukščio gyvybę. Su
neįsivaizduojama kantrybe jis
surankiojo begalę pogrindžio
spaudos leidinių, atitinkamai
juos sutvarkė ir išsaugojo nuo
sunaikinimo, tuo sulaukęs
begalinę laiko tėkmę ir Lietuvos
istorijai padovanojo daugybę
iki tol nežinomų dalykų, faktų
bei įvykių.

Kaip pasakojo jis pats, tai po
žemės, drėgname, tvankiame
bunkeryje, kentėjo žmonės. Jie
buvo kamuojami alkio ir troškulio,
kankinami šalčio, rudens
liūčių ir darganų. Jie buvo
persekuojami okupantų, išda-
vystės, kamuojami vis neatei-
nančios laisvės ilgesio. Jie
niekam nepadarė blogo, ir joks
pasaulio teismas negalėjo jų
teisti. Vienintelis jų „nusi-
kaltimas“ buvo – gimtosios
žemės, saviškių ir Tėvynės
meilė. Laimė, kad šie kovos
vyrai ir moterys, vargingo savo
laisvalaikio metu ant prasto po-
pieriaus, pieštuku aprašė savo
mąstymus, savo vidinio gyvenimo
momentus, be ko mes
šiandien nežinotume apie to
laiko Lietuvos kančias. Šiuose
aprašymuose nėra meno, nes jie
buvo rašomi partizano, žengian-
čio į mirtį. Nepaisant žiaurių
barbariškų kankinimų ir lavo-
nų išniekinimo, jie rašė apie
meilę gimtajam kraštui, skaus-
mus dėl Lietuvos negerovės ir
nepalaužtą ryžtą visa tai iš-
tvirti su viltimi laimėti. Šian-
dien Lietuvoje mes turime pro-
gą pamatyti kraujų ir ašaromis
sulaistytus dokumentus.

(Bus daugiau)

Amerika vilioja Rusijos mokslininkus

II pasaulinio karo metu iš Vo-
kietijos į Ameriką plūste plūdo
žinomi pasaulinio garso moks-
lininkai, ypač fizikai. Daug jų
buvo žydų kilmės ir bėgo iš
Vokietijos, norėdami išvengti
persekiojimų. Tačiau jų tarpe
buvo ir vokiečių, nenorinčių
savo talentais stiprinti Trečiojo
Reicho galybę. Visa ši „smegenų“
iplauka gerokai pastūmėjo
į priekį Amerikos mokslinius
tyrimus ir atradimus. Galima
net prileisti, kad šių europiečių
mokslininkų įnašas padėjo
Amerikai išeiti laimėtoja II pas.
karo pabaigoje.

Šiuo metu Amerikoje vėl pa-
gausėjo ir nuolat gausėja
svetimšalių mokslininkų, bet jie
čia atkeliauja iš Rusijos ir iš
kitų buvusių sovietinių respub-
likų. Amerikos kolegijos ir uni-
versitetai siūlo šiems moksl-
ninkams puikias darbo sąlygas,
aukštą atlyginimą ir kitokias
lengvatas. Rusijos mokslininkai
atsiveža gerą akademinį išsilai-
vinimą ir pasiruošimą darbiui
tiek aukštosiose mokyklose,

tiek laboratorijose. Todėl ne-
nuostabu, kad Amerikos univer-
sitetai stengiasi juos viliooti pa-
žadais ir atlyginimu. Dažnai
svetimšaliams mokslininkams
teikiama pirmenybė, nekrei-
pant dėmesio į savų universi-
tetų išaugintuosius. Dėl to jau
daug kur kyla nepasitenkini-
mas, protestai, nes didėja JAV
mokslininkų bedarbių skaičius.
Akademiškuose Amerikos
sluoksniuose tikima, kad net
trumpalaikis svarbiųjų Rusijos
mokslininkų įnašas paliks labai
teigiamus rezultatus, nes iš jų
galima pasisemti daug žinių,
naujų tyrinėjimo metodų ir
idėjų.

Amerikiečiams besidžiau-
giant būsimais laimėjimais
matematikos, fizikos, chemijos,
astronomijos ir kitose mokslo
šakose su rusų mokslininkų pa-
galba, Rusijoje jau pradėdama
rimtai rūpintis, kad mokslin-
kų išvykimas gali palikti neat-
taisomą nuostolį ne tik akade-
minei bendruomenei, bet Rusi-
jos ir kitų buvusių sovietų res-
publikų ekonominei, politinei,
socialinei gerovai.

D.

A.†A.

EDWARD CHRISTOPHER ŽEMAITIS

Gyveno Chicagoje, Brighton Parko apylinkėje.
Mirė 1992 m. spalio 11 d. 11 val. ryto, sulaukęs 25 m.
amžiaus.

Gimė Chicagoje.

Nuliūdę liko: žmona Catherine Newman, dukterė Arielle,
sūnus Andrew Žemaitis; motina Clementine Barškutis;
seserys: Irene Stolz, vyras Alfred, Clementine Sullivan;
broliai: David Barškutis su žmona Susan, Raymond su žmona
Patricia, Algirdas su žmona Linda, Joseph su žmona Jeanne
Žemaitis; taip pat daug dukterėčių ir sūnėnų.

Velionis buvo sūnus a. a. Edward Barškutis.

Priklausė I.B.E.W. #134.

Kūnas pašarvotas antradienį, spalio 13 d. nuo 12 iki 10
v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.
Laidotuvės įvyks trečiadienį, spalio 14 d. Iš Gloria Dei
Lutheran bažnyčios, 5259 S. Major, Chicago, 10 val. ryto
velionis bus nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.
Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažis-
tamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę žmona, dukterė, sūnus, motina, seserys, broliai
ir kiti giminės.Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus.
Tel. 312-476-2345.

PADĖKA

A.†A.

EWALDAS KNOLIS

Mūsų mylimas Vyras, Tėvas ir Senelis mirė 1992 m. spalio
4 d. ir buvo palaidotas spalio 7 d. Bethania kapinėse,
Chicagoje.

Mes norime padėkoti visiems, kurie suteikė jam paskutinį
patarnavimą ir palydėjo į Amžino Poilsio vietą.
Nuoširdžiai dėkojame už atsisveikinimo žodžius Tauragės
ir Medžiotų-Meškertotų klubų pirmininkams. Dėkojame
už atsilankymą koplyčioje ir dalyvavimą laidotuvėse tų klubų
nariams taip pat visiems giminiams, draugams ir pažis-
tamiems. Taip pat didelis ačiū Tauragės ir Medžiotų-Meške-
riotojų klubams už gražias geles velioniu.

Dėkinga žmona Natalija ir šeima.

A.†A.

DR. VLADUI RAIŠIUI

mirus, dukrai NIJOLEI ir artimiesiems reiškiamo
gilią užuojautą.

Jūrų skautininkės „Vėlungės“

INTERNATIONAL
TRAVEL CONSULTANTS

Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.

CARGO – siunčiame oro linija

„ŽAIBAS“ – virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus

Lietuvoje per 10 darbo dienų.

9525 South 79th Avenue
Hickory Hill, Illinois 60457
Telefonas (708) 430-7272

223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonas 350-115 ir 778-392

A.†A. LEONARDAS ERINGIS

Gyveno Hickory Hills, IL.
Mirė spalio 9 d. 5:20 val. p.p., sulaukęs 65 metų amžiaus.
Gimė Lietuvoje, Panevėžio apskrityje.
Amerikoje išgyveno 43 metus.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Meilutė Nevar-
daukaitė, sūnus Antanas ir Algis, brolis Edvardas, jo žmona
Danutė, sūnus Jonas ir Andrius, brolis Kazys, pusėsėserė An-
tanina Baleišienė, dukterė Alė Keželiene su šeima ir kiti
giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

Kūnas pašarvotas pirmadienį, spalio mėn. 12 d. nuo 3 iki
9 val. vakaro.Atsisveikinimas antradienį, spalio 13 d. nuo 10 val. ryto
iki 12 val. S. C. Lack ir Sūnus laidojimo namuose, 9236 S.
Roberts Road, Hickory Hills, IL.Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažis-
tamus dalyvauti atsisveikinime su a. a. Leonardu.

Nuliūdę žmona ir sūnus.

Laid. direkt. S. C. Lack ir Sūnus. Tel. 708-974-4410.

A.†A.

DR. VLADUI RAIŠIUI

Vokietijoje mirus, sūnų VIDMANTĄ ir dukrą
NIJOLĘ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiu ir kartu
liūdžiu.

Eugenija Budelskienė

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGO PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai – (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-0652

4805-07 South Hermitage Avenue
Telefonas – (1-312) 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas – (1-312) 523-0440

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS

Laidotuvių direktoriai nuo 1916 metų praneša
kad atidarė naujus laidotuvių namus

6541 S. KEDZIE
Marquette Parke

Kiti S. C. Lack laidotuvių namai:
11028 Southwest Hwy. • Palos Hills
9236 S. Roberts Rd. • Hickory Hills
2424 W. 69 St. • Chicago

Visų telefonas: 708-974-4410

PETKUS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Laidotuvių namai Chicagoje ir priemiesčiuose.
Visus laidotuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS

APLINK MUS

x „Laiškų lietuviams“ redaktoriui kun. Juozui Vaišniui, SJ, sėkmingai sveikiam po kraujagyslių persodinimo operacijos, vėl sušlavavo sveikata. Šv. Kryžiaus ligoninėje praėjusį šeštadienį jam padaryta kita operacija. Tikimasi, kad kun. Vaišnis po visų vargų grįš namo šios savaitės pabaigoje.

x **Rozinio pamaldos** Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Marquette Parke vyksta visą spalio mėnesį kasdien, 6 val. vakaro lietuvių kalba. Tai graži ne tik bažnytinė, bet ir lietuviška tradicija, kurią verta išlaikyti ir pamaldose gausiai dalyvauti.

x **Marquette Parko lietuvių namų** savininkų organizacijos narių labai svarbus susirinkimas bus penktadienį, spalio 16 d. 6:30 val. vakare parapijos salėje. Susirinkime dalyvaus 15 wardo aldermanas Virgil Jones, bus svarstomas apsaugos mokesčio pakėlimas 15 warde. Tuo reikalu pranešimus padarys Scott Dixey prezidentas Marquette Park Community Association, Ken Watson. Nariai ir svečiai prašomi pasiruošti klausimus arba skundus, kokius turite. Ši kartą gali atvykti ir televizija.

x **Dalios Lietuvininkienės** chorelis dalyvaus Jaunųjų talentų programoje paremti „Drauga“ spalio 25 d. 3 val. p.p. Jaunimo centre. Bilietai Gifts International ir Lietuvių centre po 11 val. Mišiu. Pilna Jaunimo centro salė parodys, kad įvertiname jaunimo pastangas išlaikyti mūsų spaudą. Visi kviečiame į popietę „Draugo“ išlaikymui.

x „Savi saviems“, tokia tema rengiamas koncertas spalio 18 d. Jaunimo centre. Programa bus labai įvairi: choro koncertas, solistės ir duetai, tautiniai šokiai ir smuiku – solo. Tad kiekvienam bus pagal jų skonį. Bilietai jau gaunami Gifts International – Vaznelių prekyboje.

x **Janina Adickaitė** dalyvaus Jaunųjų talentų programoje paremti „Drauga“ spalio 25 d. 3 val. p.p. Jaunimo centre. Bilietai po 10 dol. gaunami Gifts International ir Lietuvių centre po 11 val. Mišiu. Kviečiame visus savo atvykimu paremti jaunimo pastangas išlaikyti mums svarbų žinių šaltinį „Drauga“.

x **L. Kirkus**, Palos Hills, Ill., Milda Patra, Hickory Hills, Ill., Zuzana Staskauskas, Rockford, Ill., John Keraminas, Rockford, Ill., Juozas Ališauskas, Berwyn, Ill., Tada Jurcys, Palos Hts., Ill., V. Kartanas, Seminole, Fla., Joana Drukteinis, Omaha, Nebraska, Teresa Bakanas, Chester, Pa., P. Grigalaukas, Sunny Hills, Fla., gražino laimėjimų šaknelės su 20 dol. auka. Dėkojame.

x **Algimanto Barnišio orkestras** groja parengimams, baliams, vestuvėms. Užsakymai priimami vakarais, tel. 312-436-5034. (sk)

x **59 CENTAI už SVARA** virš šimto svarų, minimumas \$20.00. Tai **TRANSPAK** firmos nauja kaina. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų giminei Lietuvoje. **Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629**, tel. 312-436-7772. (sk)

x **Šv. Kazimiero lietuvių kapinių kapų savininkų** metinis susirinkimas sekmdienį, spalio 18 d. 2 val. p.p. vyks Gage Parko Fieldhouse patalpose, esančiose prie Western ir 55 gatvės, Chicagoje. Visi Kapų savininkų draugijos nariai ir visuomenė kviečiami. Bus draugijos valdybos metinės veiklos pranešimas ir aptariami visiems svarbūs reikalai.

x **JAV Lietuvių Bendruomenės** Brighton Parko apylinkės valdyba atsuntė 1000 dol. čekį ketvirtą JAV LB Švietimo tarybos ruošiamam talpintuvui išlaidoms padengti. Talpintuve bus kraunamos knygos ir mokykliniai reikmenys Lietuvos mokslo įstaigoms paremti. Galvojama, kad talpintuvus (20 tonų) bus išsiunčiamas lapkričio pradžioje. JAV LB Švietimo taryba dėkoja Brighton Parko apylinkės valdybai ir dosniems parapijos bažnyčios nariams, aukojusiems šiam reikalui.

x **Lietuvos Vaikų Viltis** savanorių ir komiteto pasitarimas/vakarienė buvo spalio 7 d. Seklyčios salėje. Pasitarimo metu kalbėta apie atvykusį į JAV gydytis Lietuvos invalidų vaikų globos reikalus, aptarti ateities veiklos planai.

x **Filatelistų draugija „Lietuva“** spalio 23-25 d. Jaunimo centro apatinėje salėje ruošia LITHPEX XXIV, pašto ženklų ir numizmatikos parodą, kurioje bus daug idomių roduinių, dar nematytų panašiose parodose. Visi kviečiami apsilankyti.

x **Mūsų Operos choras** atliks meninę programą dalį metiniame Operos baliuje, kuris bus lapkričio 14 d. Jaunimo centre. Ši kartą choras dainuos ir dar negirdėtas dainas, neseniai gautas iš Lietuvos. Kviečiame ruoštis dalyvauti šiame pokylyje ir tuo padėti išlaikyti šiam dainos vienetui.

x **A.L.R.K. Moterų sąjungos** Chicago apskritys suvažiavimas įvyks sekmdienį, lapkričio 15 d. 1 val. p.p. Šv. Antano lietuvių parapijos salėje, 1515 So. 50th Ave, Cicero, IL. Suvažiavimą globoja Cicero 2-tros kuopos narės. Kuopų atstovės malonėkite dalyvauti.

x **„Antro kaimo“** jaunieji aktoriai atliks programą Chicago jūrų skautijos metinėje „Puotoje jūros dugne“, šį šeštadienį, spalio 17 d. vyksiančioje Lietuvių centre, Lemonte. Pradžia 7 val. vak. Visi kviečiami.

x **Julius Širka**, Palos Hills, Ill., P. Gudaitis, Windsor, Kana da, Aldona Sandargas, Ormond Beach, Fla., Z. O. Girdauskas, Toronto, Kanada, Angela Lesčinskas, Chicago, Ill., Br. Burakauskas, Brooklyn, Mich., John Zebrauskas, Chicago, Ill., Eug. Liaugydiene, Parsippany, N.J., Anthony S. Vaivada, McLean, Va., J. Gramas, Oak Lawn, Ill., gražino laimėjimų šaknelės su 20 dol. auka. Dėkojame.

x **Nuo \$675 iki \$735 skrydžiai** ten ir atgal iš Chicago į Vilnių! Bilietus reikia įsigyti iki spalio 31 d., o juos panaudoti – iki 1993 m. kovo 31 d. Kreiptis: **American Travel Service**, tel. 1-708-422-3000. (sk)

x **TravelCentre, Ltd.** praneša, kad lėktuvo bilieto į Lietuvą kaina yra **\$728** ten ir atgal. Taip pat galime parūpinti nakvynės privačiuose butuose ir automobilių su šoferiu už prienamą kainą. Kreiptis: **Terese Lesniauskienė**, tel. 708-526-0773. (sk)

JAS stovykloje Dainavoje Aras Norvilas su juo vadovaujamu būreliu J.A.S. Universiteto programoje. Nuotr. B. Bublrienės

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

ŠVČ. M. MARIJOS GIMIMO PARAPIJOS CHORO VEIKLA

Rudens vėjai atpūtė mums spalvingą gamtą, o taip pat ir naujus veiklos metus. Kad tuos veiklos metus būtų galima sustatyti planingai, Šv. M. Marijos Gimimo parapijos choras buvo neseniai susirinkęs pasitarti. Choras dabar numato praturtinti eilinių sekmdienių giesmių rinkinį, kartu besiruošiant švenčių šv. Mišioms. Laikui bėgant, bus sustatyti planai dėl numatytos susikau-pimo valandėlės prieš Velykas.

Choras nepamiršta ir savo „šeimos“ narių. Choristės Janės Baronaitienės dukra Vida išteka šeštadienį, spalio 17 d. Šių vestuvių šv. Mišias praturtins choro giedojimas. Taip pat numatyta, kad choras giedos per kitas vestuves Burbank, Illinois, 1993 m. liepos 3 d.

Reikia paminėti, kad vienas choristas jau 25 metus gieda chore ir yra sulaukęs 92 metų! Tai Alfonsas Šidagis. Koks pavyzdys kitiems – amžius nesudaro jokio ribų. Jeigu kas patinka arba svarbu, visuomet galima sudaryti sąlygas, visai nepaisant amžiaus. Linkėtina Alfonsui dar daug metų chore giedoti, o kitiems muzikos mėgėjams pasėkti Alfonso pavyzdžiu ir įsijungti į chorą.

Repeticijos vyrams 7 v.v. pirmadieniais, moterims 7 v.v. trečiadieniais.

Koresp.

REMKIME SAVO SPAUDA

Pensininkams netenka nuobodžiauti ir, jei tik sveikata leidžia, pensininkai visur ir visada gelbsti. Visur reikia darbo rankų, o ypač lėšų telkime, ir tie pensininkai skuba į Seklyčią, į LB būstinę, į Jaunimo centrą, į Lietuvių Fondą ir pagaliau į „Drauga“. Ruduo tikrai turtingas lėšų telkimo vėjais. Darbštūs pensininkai padeda organizacijoms išsiųsti tūkstančius laiškų su prašymais aukoti, aukoti... Amerikoje gyvenantys tautiečiai jau yra įsitikinę, kad visas savo organizacijas, spaudą ir labdarą turime patys išlaikyti savomis lėšomis. Spalio 7 d., kuomet auksinio rudens saulė išviliojo ne vieną

x **Eug. Blinstrubas**, Oak Lawn, Ill., Stefanija Domeika, Hamilton, Kanada, Petras Navickas, Chicago, Ill., P. Augaitis, Islington, Kanada, Lariat Motel, Fallon, Nevada, P. Manelis, Davis, Cal., Juozas Mikonis, Richmond Hts., Ohio, gražindami laimėjimų šaknelės, kiekvienas paaukėjo po 25 dol. Dėkojame.

gėrėtis gamtos malonumais, būrys talkininkų susirinko į marijonų svetainę darbui. „Draugo“ vėjais komiteto pirmininkas Vaclovas Momkus sugalvojo laiškaus kreiptis ne tik į „Draugo“ skaitytojus, bet ir į plačiąją lietuvišką visuomenę, prisidėti prie dienraščio išlaikymo, tai yra išvengti lietuviškos veiklos sunykimo. Į vėjais komiteto pirmininko kvietimą tuoj pat atsinepe pri-tyręs laiškų siuntimo vadovas Antanas Valavičius ir eilė pasi-aukojusiu darbuotojų: Viktorija Valavičienė, Sofija Pleniene, Dana Kurauskienė, Algis Čepėnas, Vytautas Dijokas, Marija Barienė, Zofija Adamavičiūtė, Jadvyga Zalagienė, Česlova Bačinskienė, Matilda Marcinkienė, Natalija Sodeikienė, Vacys Jakovickas, Marija Remienė ir net iš Floridos svečias Alfonsas Aleksiejūnas. Kad darbas geriau sektųsi ir būtų gera nuotaika, vėjais komitetas išleido valgydino ir vaisino.

Kai susirenka toks būrys žmonių, tai ir kalbų netrūksta. Vieni, tik sugrįžę iš viešnagės Lietuvoje, dalijosi įspūdžiais, kiti politikavo ir bandė spresti, už kurį kandidatą į JAV prezidentą balsuoti, kaip bus su balsavimais Lietuvoje, kaip padėti Lietuvai ir kaip gelbėti mūsų pačių spaudą. Visi sutarė, kad pagrindinis tikslas yra remti mūsų išviejios spaudą, kuri yra išimtinėje blogoje padėtyje. Mes turime ją patys leisti ir išlaikyti. Kas iš mūsų bepaliktų, jeigu vieną dieną neturėtume savos spaudos! Ir taip gretos mažėja, o be spaudos visai pakriktume. Visų viltys buvo, kad šių laiškų gavėjai neišmestų laiško, o susimąstytų ir bet kokią auką atsiųstų vėjais komitetui.

Atrodo, darbas buvo ne sunkus – sudėti paruoštus ir sulankstytus vienuolika tūkstančių laiškų su atkarpa ir vokeliu. Tačiau po septynių valandų vos galėjome išsitiesti ir, išėję į lauką, matėme saulę jau riedant už horizonto.

M. R.

MONTESSORI DRAUGIJOJE

Daug vandens nubėgo nuo 1959 m. Lietuvių Montessori draugijos ikurimo. Draugijos organizatoriai ir puoselėtojai buvo Adomas ir Marija Varnai ir Domicelė Petrutytė. Montessori idėjos tuo laiku buvo labai naujos ir lietuviams, ir amerikiečiams. Nuo to laiko daug kas yra pasikeitę, bet draugija tyliai dirba užsibrėžta darba: jaunų šeimų ir jų vaikų auklėjimą, daugiausia per draugijos globojamas mokyklėles.

Jau kelinti metai Montessori auklėtojų sekcija su mokyklėlių tėvais organizuoja jaunom šeimom susiejimus. Šių metų parengimo šūkis yra: „Šeima – tautos gyvybė“. Šįmet renginys įvyks lapkričio 1 d. rytą Lemonte po šv. Mišiu vaikams. Renginys skirtas abiejų mokyklų tėvams ir vaikams pabendrauti, susipažinti.

1959 metais Montessori idėjos buvo labai kritikuojamos, kaip netinkamos Amerikoje gyvenantiems vaikams, nes neskatinama vaikų vaizduotė, duodama vaikams per daug laisvės.

Visa ši kritika seniai užsibaigė, kai žymūs auklėtojai (šveicaras Piaget, amerikietis David Elkind ir daugelis kitų), darydami tyrimus su vaikais, priėjo prie tokių pat išvadų apie vaikų mokymosi būdą, kaip ir Montessori. Todėl tos idėjos yra labai plačiai taikomos Amerikos auklėjime.

Nuo 1987 metų Montessori idėjos yra perkeliamos Lietuvos, kur susidomėjimas yra labai didelis. Beveik kiekviename mieste yra auklėtojos, kurios savo klasėse bando taikyti naujas idėjas. Prie Montessori idėjų plitimo Lietuvoje yra prisidėjęs visos Montessori auklėtojos, pačios vykdamos į Lietuvą su paskaitom ar vesdamos seminarus, ar čia iškviestas iš Lietuvos globodamos, supažindinamos su mokyklomis ir jų darbu.

Stasė Vaišvilienė

MOTERŲ KLUBO VEIKLA

Lietuvių Brighton Parko moterų klubo narių susirinkimas buvo rugsėjo 3 d. Kojak salėje. Pirm. Bernice Žemgulis atidarė susirinkimą 1 val. po pietų, sveikindama gražų būrelį atsilankiusių. Pranešė liūdną žinią, kad yra mirus klubo narė Lilijana Bardauskienė. Mirė rugsėjo 2 dieną, palaidota 5 d. Gėlė buvo suteikta iš klubo ir 6 garbės grabnešės palydėjo į amžinąjį miegą narę. Pirm. prašė visas atsistoti ir vienos minutės tyloje pagerbti mirusią narę, o šeimai išreikšti gili užuojauta.

Nutarimų rašt. perskaitė protokola iš pereinamo susirinkimo, gegužės 7 dienos. Priimtas ir valdybos pranešimas su pagyrimu. Pirm. pranešė, kad yra sergančios 2 narės. Antoinett Kalys, buvo serganti keleri metai, bet dabar, nukritus laiptais, užsigavo, turi moteri, kuri ją prižiūri. Serga ir Helen Wengeliauskas širdies negalavimais. Klubas abiems pasiuntė korteles su dovana ir linkėjimais greitai pasveikti. Taip pat pirmininkė pranešė, kad per atostogas nebuvo susi-

rinkimų tik, valdybai pasitarus, buvo Tauragės klubui įteikta dėl programos knygos 50 dol. Buvo visos patenkintos rūpestingumu.

Pranešė, kad ateinantis susirinkimas bus lapkričio 5 dieną. Prašė visas dalyvauti. Visos buvo pavaišintos šiltu maistu, skirstėsi namo linksmos.

Rozė Didžgalvis

CHICAGOS ŽINIOS

PATARIA SAUGOTIS APGAVIKŲ

Su artėjančiais žiemos šalčiais Chicagoje pagausėjo „sezoniškai“ apgavikai, kurie siūlo išvalyti ar sutaisyti šildymo sistemas, kad žiemą namo savininkas neturėtų bėdos. Ypač dažnai apgaudinėjami ir išnaudojami vyresnio amžiaus žmonės. Apgavikai pasiūlo pečius veltui patikrinti, bet „betikrindami“ ką nors sugadina, išima kokią dalelę ar ką nulauzia, o po to praneša savininkui, kad reikia taisymo, kainuosiančio tūkstančius dolerių.

Ką daryti, kad nepakliūtum apgavikui į nagus? Illinois valstijos Generalinis prokuroras (Attorney General) Roland W. Burris pataria, prieš įsileidžiant kontraktorių į namus, pirmiausia pareikalauti rekomendacijų iš žmonių, kuriems jis taisė šildymą, ir po to patikrinti, ar tos rekomendacijos tikslios. Ne-reikia drovėtis klausiti klausimus ir saugotis tokių taisytojų, kurie mėgina išsisukinėti, atsako neaiškiai, arba visai neat-sako. Net ir atradus tinkamą taisytoją, nepamesti atsargumo; neduoti jam iš anksto didelės sumos pinigų; gauti pakvita-vimus už kiekvieną mokėjimą; pareikalauti pasirašyto kontrakto, o ne vien žodinio susitarimo, ką taisytojas numato atlikti. Kontrakte turi būti aiškiai išvardinta, kas bus daroma ir kada darbas užbaigiamas. R. Burris pataria daryti užrašus, kurie turi klausimų ar abejonių, susi-sekti su jo įstaiga Chicagoje arba Springfielde ir išsiaiškinti.

OPERUOTAS GUBERNATORIUS

Illinois valstijos gubernatoriui Jim Edgar antradienį Springfield ligoninėje padaryta arterijų praplėtimo operacija (angioplasty). Nors operacinė procedūra šiais laikais jau labai įprasta ir dažnai atliekama, bet vis tiek rizikinga. Gubernatorius Edgar yra 46 metų amžiaus, negeriantis, nerūkantis ir mėgstas mankštą, todėl ateities prognozė labai gera, nors gydytojai pataria saugotis riebalų dietoje ir mažinti kasdieninę įtampą.

PUODAS KATILĄ VANOJA

Po įvykusio Chicago vidur-miesčio tunelių tinklo užtvini-mo miesto savivaldybė mė-gino kaltę suversti kompanijai, kuri valė upės dugną ir, kaldama polių, pakruto skylę tunelio sienoje, pro kurią iš-iveržė vanduo, juos užtvindydama. Praėjusį antradienį Great Lakes Dredge & Dock kompanija federaliniame teisme iškėlė bylą Chicago miestui, norėdama tunelių užtvindymo kaltę prikabinti miesto savi-valdybei. Ir viena, ir antroji kaltintojų pusė tvirtina, kad turi tikrų įrodymų savo bylai laimėti.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

Smagu su broliuku, nors dienos ir rudena. Nuotr. Viktoro Kučo